

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 29.

Lördagen den 28 April, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 20 och 21 i denna månad.

Upplästes två insända läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr Kapten *C. A. Mammerskantz* är tills vidare af sjukdom hindrad att besöka Kammarren, intygar
Stockholm den 28 April 1883.

P. J. Wising.
M. D:r.

Att Herr Häradshöfdingen m. m. *A. W. Dufwa* till följd af sjukdom (Catarrh. Ventic. m. m.) är nödsakad att under de närmaste dagarna hålla sig i stillhet hemma, detta varder på aflagd embetsed intygadt.

Stockholm den 27 April 1883.

N. A. Edling.
Fältläkare.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att Herr *Söderberg* låtit anmäla det han vore af sjukdom hindrad att infinna sig vid dagens sammanträde.

Ledighet från riksdagsöromålen beviljades Grefve *Beck-Friis* under fjorton dagar från denna dag och Grefve *Piper, Alfred*, under fjorton dagar från morgondagen.

Anmälades och bordlades

Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 7, i anledning af motion om ändring af §§ 4, 7, 11, 12, 13 och 105 Regeringsformen samt § 38 mom. 2 Riksdagsordningen;

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, angående allmänna bevillningen;

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (N:o 17) angående ändring af bestämmelserna för utgörande af vinören inom församlingarna;

N:o 30, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (N:o 15) om ändring af § 33 i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871;

N:o 31, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (N:o 14) med förslag dels till ändringar i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock till ändrade bestämmelser om grunderna för utgörande af afgifter till folkskoleväsendet i Stockholm;

N:o 32, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner (N:is 11 och 30) med förslag till ändringar i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om landsting samt om kommunalstyrelse i Stockholm;

N:o 33, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (N:o 12) med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet;

N:o 34, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (N:o 13) med förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, äfvensom i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863;

N:o 35, i anledning af väckta motioner om ändring i den kommunala rösträtten å landet;

N:o 36, i anledning af väckt motion om tillägg till § 57 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862;

N:o 37, i anledning af Kamrarnes återremiss af vissa delar af det i Utskottets utlåtande N:o 21 afgifna förslag till förordning angående allmänt ordnande af klockarnes löneinkomster;

N:o 39, i anledning af dels Kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande vissa delar af det under första punkten i Utskottets utlåtande N:o 23 afgifna förslag till lag angående tillsättning af presterliga tjänster, dels ock återremiss från Andra Kammaren af andra punkten i nämnda utlåtande; samt

N:o 40, i anledning af väckt motion om upphäfvande af nu befintliga familjefideikommiss i fast egendom; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 9, i anledning af erhållen återremiss å utlåtandet N:o 7 angående väckt fråga om ändring af nuvarande edsformulär och revision af gällande föreskrifter angående eder.

Anställdes jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36, punkten 1:o föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen må besluta, att — under förutsättning deraf, att skoldistrikt för ordinarie folkskolelärare eller lärarinna, som i minst fem år i denna egenskap oförvitligen tjänstgjort, kommer att bestämma aflöningen för nästkommande år till 700 kronor, der den icke redan uppgår till detta belopp — staten skall bidraga med högst två tredjedelar af hela nämnda lönesumma och för ändamålet utöfver hvad redan är härtill anslaget på extra stat för år 1884 uppföra ett förslagsanslag af 180,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit, att — under förutsättning deraf, att skoldistrikt för ordinarie folkskolelärare eller lärarinna, som under minst fem år i denna egenskap oförvitligen tjänstgjort, antingen redan beviljat kontant aflöning af 700 kronor eller ock för nästkommande år 1884 höjer aflöningen till nämnda belopp — staten skall bidraga med två tredjedelar af hela denna lönesumma, samt att för ändamålet utöfver hvad redan är härtill anslaget skall på extra stat för år 1884 uppföras ett förslagsanslag af 180,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 15;
Nej — 101.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 149, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 86 Ja och 111 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 101 Ja och 212 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

Anställes jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36, punkten 2:o föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen till uppförande af stall och ridhus vid Upsala akademi med dertill hörande värme-, vatten- och gasledning för år 1884 anvisar ett anslag af 55,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har det väckta förslaget om anvisande af medel till berörda ändamål ansetts icke böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 74;
Nej — 42.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 150, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 30 Ja och 167 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 104 Ja och 209 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36, punkten 4:o) föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen till afönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en af Professoren J. A. H. Gylden utarbetad teori för himlakropparnes rörelser må bevilja ett anslag af 12,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1884 anvisa en fjerdedel, eller 3,000 kronor, att efter Vetenskapsakademiens förfogande tillhandahållas Professoren Gylden, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har något anslag till berörda ändamål icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87;
Nej—25.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 151, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 72 Ja och 125 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 159 Ja och 150 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 36, punkten 5:o) föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen må ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1884 af 15,000 kronor för att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar i de större städerna, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, dock under följande vilkor:

att det understödsbelopp, som må utgifvas till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilda tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan, under fem till åtta månader och i väl ordnade föreläsningsskurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarne eller undervisningen varda förbjudna;

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig alla de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har något anslag till berörda ändamål icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—57;
Nej—56.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 152, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 93 Ja och 103 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 150 Ja och 159 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nejpropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må bevilja Landshöfdingen J. G. Asplunds enka Thekla Asplund, född Nordqvist, en pension å allmänna indragningssaten till belopp af 1,000 kronor om året, att af henne uppbäras, så länge hon förblifver enka, samt utgå från början af innevarande år, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts berörda framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—104;
Nej—9.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 153, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 88 Ja och 107 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 192 Ja och 116 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverrensstämmelse med Ja-propositionen.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Hallenborg* under elfva dagar från och med den 4 nästkommande Maj.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 28 April, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens skrivelse, N:o 23, till Konungen, om lag angående tillägg till 117 § Konkurslagen den 18 September 1862.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, N:o 146, med delgifning af nämnda Kammares beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 9, i anledning af dels återremiss af dess öfver motion om lagstadgad undersökning af importeradt fläsk och kött samt s. k. konserver afgifna utlåtande N:o 1, dels ock derefter väckt fråga om skärpta bestämmelser rörande kontrollen af handel med födoämnen och dryckesvaror samt deras beredning till afsalu, beslöt Första Kammaren, på hemställan af Herr *vice Talmannen*, att hänvisa detta ärende till sitt Tillfälliga Utskott N:o 2.

Föredrogs å nyo Bevillnings-Utskottets den 21 och 24 i denna månad bordlagda betänkande N:o 6, angående stämpelafgiften.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att betänkandet skulle punktvis företagas till afgörande, samt att dervid Utskottets hemställan i betänkandets 2 punkt skulle föredragas efter det i punkten afsedda förordningsförslag.

1 punkten.

Lades till handlingarna.

2 punkten.

Herr Bennich: Jag hemställer, att, då i författningsförslaget förekomma åtskilliga med finare stil tecknade hänvisningar till olika paragrafer i författningen, hvilka endast afse att lätta tillämpandet af

densamma, men dessa hänvisningar naturligen måste lämpas efter den paragrafföljd, som kan af Kammaren beslutas, vare sig nya paragrafer tillsättas eller möjligen någon paragraf uteslutes eller ordningen dem emellan ändras, Kammaren behagade förklara, att med afseende å dessa hänvisningar, som finnas insatta under texten i författningsförslaget, Bevillnings-Utskottet må, sedan författningen slutligen pröfvats, vidtaga de jemkningar och rättelser, hvilka af Riksdagens beslut kunna förändras. Samma beslut är redan fattadt af Andra Kammaren; och jag tror, att det länder till lättnad vid frågans behandling.

Hvad Herr Bennich sålunda föreslagit godkändes.

Den af Utskottet föreslagna förordningens rubrik och öfverskriften till Art. I.

Godkändes.

§ 1.

Inledningen och Första afdelningen.

Herr vice Talmannen: Genom det förslag till författning, som nu är öfverlemnadt af Bevillnings-Utskottet, skulle Riksbanken och Riksgäldskontoret, i olikhet med hvad förut varit förhållandet, upptagas bland de verk, hvilkas expeditioner, bevis, med mera, skulle förses med stämpel. Jag kan dock icke föreställa mig att detta kan vara riktigt, hvarken till sin grund eller till sina verkningar. Riksbanken är alldeles icke något embetsverk, utan en industriell inrättning, hvilken utöfvas för statens räkning och hvilken i alla sina förhållanden bör vara så likställd med enskilda penningeinträttningar som möjligt är. En följd af detta förslag skulle blifva, att åtskilliga transaktioner, som med andra penningeverk fritt utföras, skulle belastas med en afgift i Riksbanken; och detta kan icke stå väl tillsammans hvarken med grundsatsen att denna bank är en industriell inrättning eller med den omsorg, Riksdagen hittills visat, att ställa Riksbanken gent emot allmänheten i samma fördelaktiga ställning som andra penningeanstalter.

Det är att märka att vid uppräknandet af sådana handlingar, som skulle vara försedda med stämpel, förekommer å sidan 26 i betänkan- det, bland »Bevis», i slutet »Annat bevis: 50 öre». Till dessa slags bevis skulle utan tvifvel flera sådana, som af Riksbanken utfärdas i vanliga affärsförhållanden, komma att hänföras. Sålunda, till exempel, ett sådant bevis, som antecknas på kreditivtagares exemplar af kreditivkontraktet, vidare så kallade kreditivbesked samt upp- och afskrifningsbesked, vidare åtskilliga andra bevis, såsom angående relaxer af pantsatta jerneffekter, transporter af infriade förbindelser vid låneåterstoder och dylikt.

*Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.*

Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.
(Forts.)

Slutligen förekommer äfven en lika generel rubrik på expeditioner; och det är ganska tvifvelaktigt, om icke under sådana en mängd af Riksbankens transaktioner skulle komma att inrymmas. Sålunda till exempel ombudsmannens skrivelser med instruktioner för Riksbankens ombud i landsorten, meddelanden till Riksbankens korrespondenter i utlandet och hvarför icke till och med kommissionsanstaltens skrivelser. Allt detta är expeditioner, ehuru de såsom affärexpeditioner utgå i form af bref. Om Riksbanken betraktas, icke såsom en penningeinrättning, utan som ett embetsverk, så komma dessa expeditioner att få karakteren af embetsexpeditioner, och då skola de äfven med stämpel beläggas.

Hvad jag nu angående Riksbanken anført synes mig ega sin tillämpning äfven på Riksgäldskontoret; och hemställer jag sålunda, att denna paragraf måtte bifallas, med uteslutande af orden »rikbanken och riksgäldskontoret».

Herr Statsrådet Themptander: Såsom Kammarens ledamöter torde hafva sig bekant, har detta förslag tillkommit i enlighet med den hemställan, som gjordes af den för utarbetande af förslag i ämnet tillsatta komité.

Denna komité har fäst uppmärksamheten vid, att, då från Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret utfärdas handlingar af enahanda beskaffenhet som de, hvilka i andra embetsverk äro underkastade stämpelbeläggning, det icke kunde vara annat än oegentligt, att handlingar från nämnde två myndigheter vore stämpelfria, under det att liknande handlingar stämpelbelades, då de kommo från öfriga myndigheter. Komiterade åsyftade dervid ingalunda, att så beskaffade handlingar, som tillhöra de egentliga affärstransaktionerna, skulle göras till föremål för stämpelbeläggning, utan säga, att det måste vara ett ytterst inskränkt antal expeditioner, som kunna ifrågakomma att stämpelbeläggas — blott ett och annat protokollsutdrag; och det har således varit endast för konsekvensens skull, som komiterade ansågo sig böra göra denna framställning.

Hvad nu angår de af den föregående ärade talaren gjorda erinringar om skrivelser, så gäller, i fall författningen tolkas på det sättet, att skrivelser skola vara föremål för stämpelbeläggning, denna anmärkning icke endast Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan måste tillämpas på alla öfriga myndigheter, hvilka aflåta skrivelser.

För min del får jag säga, att jag icke föreställt mig, att embetskrivelser skulle kunna under något förhållande göras till föremål för stämpelbeläggning, vare sig dessa skrivelser aflåtas till offentlig myndighet eller till enskild person.

Äfven de öfriga embetsverk, som i författningsförslaget finnas uppräknade, aflåta skrivelser till enskilda personer i högst betydlig mängd. Skulle nu författningen kunna tillämpas på dylika skrivelser, är det naturligen en oegentlighet i författningsförslaget, som aldrig varit åsyftad.

Jag tror emellertid det icke kan ifrågasättas, att *bref* skulle kunna under några vilkor karteras, ty karteringen kan ej gälla andra handlingar än sådana, som enskild person har att utlösa hos ett embetsverk.

Men vore förhållandet, att författningen skulle så tolkas som här skett, så gäller, som sagdt, denna anmärkning icke allenast Riksbanken och Riksgäldskontoret utan äfven alla andra embetsverk, som aflåta skrivelser.

Om Riksbanken och Riksgäldskontoret upptagas i författningen eller ej, är naturligen i och för sig temligen likgiltigt, ty antalet expeditioner, rörande hvilka stämpelbeläggning i dessa verk kan ifrågakomma, blir ytterst litet; men det förefaller något oegentligt, att, om man vänder sig till Fullmäktige i Riksbanken eller Riksgäldskontoret och vill lösa en afskrift eller ett utdrag af deras protokoll, dessa handlingar icke skola beläggas med stämpel lika väl som protokollsutdrag från andra embetsverk.

Detta är anledningen, hvarför komiterade upptagit detta förslag och att det sedermera inrymts i den Kongl. propositionen.

Herr Samzelius: På sätt den siste högt ärade talaren antydt, hafva komiterade i sitt afgifna utlåtande upptagit den förevarande frågan och de yttra sig i korthet sålunda:

»Bland de af styrelserna öfver Riksbanken och Riksgäldskontoret till enskilda parter utgifna handlingar hafva hittills endast fullmakter och andra handlingar, hvarigenom tjänster tillsättas, varit underkastade stämpel. Någon egentlig grund för den stämpelfrihet, som för andra handlingar än de nyssnämnda för närvarande åtnjutes, lär dock icke kunna utfinnas, och komiterade hafva så mycket mindre ansett sig böra stadga ett särskildt undantag för dem, som, enligt hvad komiterade inhemtat, från Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret allenast utgifves ett ytterst obetydligt antal sådana handlingar, hvilka kunna ifrågakomma att stämpelbeläggas — hufvudsakligen blott ett och annat protokollsutdrag — och den föreslagna stämpelpflichtigheten således icke blefve för allmänheten i något afseende betungande.»

Öfver detta förslag hafva Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret icke varit i tillfälle att yttra sig; men hade det beredts dem ett sådant tillfälle, är jag förvissad om, att de skulle hafva kunnat uppgifva ganska giltiga skäl för den stämpelfrihet, som nu ej eger rum. Nu gällande stämpelpappersförfattning innehåller rubriken: »Om stämpel dels å domar, utslag, resolutioner och andra dylika handlingar, som utfärdas af *domstolar, embetsverk och myndigheter*, dels ock till handlingar, som dit inlemnas eller derstädes företes;» men i det nya förslaget har detta ändrats till »om stämpel till *statsmyndigheternas expeditioner*;» Och till dessa myndigheter hafva, bland andra, blifvit hänförde Riksbanken och Riksgäldskontoret. Karakteren på en statsmyndighet bestämmes genom 47 § i Regeringsformen, der omnämnde blifvit rikets hofrätter och alla andra domstolar, rikets kollegier och landtregeringen samt alla andra verk och embetsmän, för hvilka alla det synes gemensamt vara, att de skola lyda *Konungens* bud och att de blifva Konungen i laga ordning ansvarige, »om något utaf dem underlåtes och försummas eller olagligen behandlas». Riksbanken och Riksgäldskontoret äro emellertid ställda under *Riksdagens* styrelse, in-seende och förvaltning genom de Fullmäktige, som i laga ordning af Riksdagen utses. Dessa förvalta nämnda 2 verk efter de reglementen

*Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.*
(Forts.)

Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.
(Forts.)

och föreskrifter, som Riksdagen årligen för dem utfärdar, och det är dem uttryckligen förbjudet att lyda någon annan än Riksdagen. De kunna således svårligen hänföras till statsmyndigheter i egentlig mening, om också deras verksamhet omfattar föremål, som icke äro ovigtiga och väl kunna hänföras till statens funktioner, såsom till exempel statens skuldsättande, hvad Riksgäldskontoret beträffar. Men jag tror icke, att med den säregna uppfattning, vår grundlag har, de strängt taget kunna hänföras till statsmyndigheterna. Emellertid hafva de bland dessa blifvit placerade; och derom vore mindre att säga, om icke deraf dragits konsekvenser, som enligt min tanke äro för Riksdagens verk ytterst menliga. I Riksgäldskontoret — det verk, hvars styrelse jag har den äran tillhöra — skulle antagandet af förevarande författningsförslag leda till de betänkligaste följder.

Vid reorganisationen af Riksgäldskontoret, i hvilken jag deltagit, infördes den ordning, att allmänheten så väl inom som utom landet har rättighet att direkt vända sig till kontorets styrelse med sina framställningar och att äfven från styrelsen omedelbart få svar å desamma utan några kommissionärer.

Förbud har till och med utfärdats för tjenstemännen derstädes att taga befattning med kommissionärskap.

Tid efter annan, nästan hvarje dag inkomma nu framställningar, icke blott från enskilda personer, enskilda bankirhus inom landet, om än den ena och än den andra saken, såsom till exempel angående utlottade eller bortkomna premieobligationer, obligationskuponger, med mera, utan äfven från utrikes orter, stundom från det inre Ryssland, Galizien och Polen på både begripliga och obegripliga språk. Skulle vederbörande icke kunna få svar på sina framställningar, så äfventyrade Riksgäldskontoret att komma i misskredit, och statskrediten kunde deraf äfven beröras. Undantagsvis har man väl varit så försiktig, att man medskickat en afgift, såsom då vi härom dagen jemte en framställning från en ort i Ryssland fingo oss tillsänd en rubelsedel. Men enligt de grundsatser, som följas vid vår förvaltning, skickade vi den tillbaka och gäfvos dem svar på den fråga, som framstälts, och jag är förvissad om, att det icke kommer att nedsätta den svenska administrationens anseende inom utlandet. Om man emellertid skall strängt hålla på föreskrifterna i det nya förslaget, äro Fullmäktige icke berättigade att afåta något sådant svar, med mindre det stämpelbeläggas. Till följd af författningens uppställning, hvaraf äran tillkommer komiterade — jag förmodar nemligen att Herr Chefen för Finansdepartementet under sina trägna embetsgörömlar icke kunnat egna hvarje liten detaljsak synnerlig uppmärksamhet — synes det mig vara alldeles tydligt, att sådana skrivelser skola stämpelbeläggas. Förut hette det: »Expeditioner, som *utlemmas*». Då var det tydligt, att man dermed egentligen menade sådana expeditioner, som till part utgäfvos, såsom protokollsutdrag, resolutioner, utslag m. m., men icke bref. Men i förslaget står det icke så. Nu heter det: »stämpel till statsmyndigheternas expeditioner;» Och till statsmyndigheterna hänföras, såsom mig synes utan tillräckligt skäl, Riksbanken och Riksgäldskontoret. Sedan stå vissa expeditioner uppräknade; och slutligen heter det »Expedition,

som icke här ofvan är särskildt nämnd;» och de äro icke särskildt nämnda, dessa skrivelser, innefattande Fullmäktiges beslut.

Att bref äfven skola hänföras till expeditioner, synes framgå af Regeringsformen, der det heter, att alla expeditioner, som utgå från Konungen, äfvensom befallningar — utom i kommandomål — skola vara underskrifne af Konungen och af vederbörande föredragande kontraherande.

Der kallas Kongl. bref för expeditioner; och jag kan omöjligen annat än anse, att med en sträng lagtolkning jemväl alla dessa affärsbref måste betraktas såsom expeditioner. Skulle man nu införa en stämpelpligt för dem, blefve Riksgäldskontorets rörelse alldeles omöjliggjord. Jag förmodar, att det är samma förhållande äfven med Riksbanken; dennas kommissionskontor kunde visserligen fordra en afgift af inrikes korrespondenter, men Riksgäldskontoret är icke i samma lyckliga belägenhet, ty det är många, som dit vända sig från utlandet, och vi skulle icke kunna skriva till dessa och säga: »skicka in stämpelafgift; eljest kunnen I icke erhålla svar».

För Riksgäldskontoret borde väl ändå, såsom en affärsanstalt, gälla samma enkla regler som för hypoteksbankerna, till exempel; och när man kan skriva till dessa samt erhålla svar utan afgift, skulle man väl blifva förvånad att icke kunna få ett svar från Riksgäldskontoret. Men, säger man, det är icke meningen att *dessa* expeditioner skola beläggas med stämpel, utan blott protokollsutdrag. Af Fullmäktiges låneprotokoll erhåller man icke utdrag, ty de äro hemliga, och af andra protokoll inträffar det icke att man begär utdrag.

Hela den ifrågavarande stämpelinkomsten skulle hvad Riksgäldskontoret beträffar möjligen uppgå till 4 å 5 kronor om året; men är detta en så afsevärd statsinkomst, att förändringen för dess skull bör vidtagas? Kontrakt förekomma väl ofta vid Riksgäldskontoret, men dessa äro efter förslaget fria från stämpel. Således skulle det vara endast dessa protokollsutdragen och, om författningsförslaget antages sådant det nu är, skulle det enligt mitt förmenande äfven blifva de expeditioner, som man aflåter till enskilda personer, enskilda banker och bankirhus. Att deremot skrivelserna till embetsverk icke behöfva stämpelbeläggas, derom är jag fullkomligt ense med Herr Departementschefen, ty der skrives det ju i kronans ärenden och der kan icke stämpelbeläggning förekomma.

Jag vill för öfrigt icke ingå på frågan huruvida det kan vara lämpligt att stämpelbelägga äfven andra embetsverks skrivelser till enskilda personer.

En del embetsverk, i synnerhet de nyare, hafva tagit till praxis att låta enskilde direkte vända sig till dem med förfrågningar, och efter min tanke är detta en stor förtjenst. Sjelf har jag varit i tillfälle att korrespondera med embetsmyndigheter äfven i utlandet, och det till och med i länder, der man eljest är van att få betala dryga stämpelafgifter; men aldrig har man af mig begärt någon stämpelafgift i dessa fall.

Men om nu detta förslag antages, anser jag att, med en sträng tolkning, äfven de bref komme att med stämpel beläggas, hvilka aflåtas från andra embetsverk, som rätteligen tillhöra statsmyndigheterna,

Statsmyndigheternas in- delning i fråga om stämpel till deras expeditioner.
(Forts.)

Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.
(Forts.)

när nemligen dessa bref afåtas till enskilda personer. Jag vet, att det varit vanligt, i synnerhet om det varit en klagande som haft giltiga skäl till sin framställning, att man skrifvit, om icke direkt till honom, så till någon myndighet med förståndigande för denna att delgifva klaganden beslutet; men äfven om man medgäfvade stämpelfrihet för sådana skrivelser, så upphäfver det icke stämpelpligtigheten för expeditioner i allmänhet, som innefattas i bref. Det är efter min tanke ej lyckligt, att förslaget icke bibehållit det förut gällande stadgandet om »expeditioner som utlemnas», ty då hade bref icke kommit att dit hänföras.

Om nu, på sätt Herr vice Talmannen föreslagit — och jag har benägenhet att med honom instämma — orden »riksbanken och riksgäldskontoret» skulle borttagas ur första momentet, kunde det möjligen ifrågasättas stämpelskyldighet för dem på grund af det följande momentet, der det står »äfven som alla statsmyndigheter, hvilka icke finnas i denna eller öfriga afdelningar upptagna». Det skulle nemligen bero på tolkningen, huruvida Riksbanken och Riksgäldskontoret rätteligen äro att hänföra till statsmyndigheterna. För min del vill jag med stöd af grundlagen derpå gifva det enkla svar, att de verk icke äro statsmyndigheter, som ej äro underkastade Konungens bud och befallningar och äro Konungen ansvariga för sina göranden och låtanden.

Visserligen äro de sådana embetsverk, som utföra viktiga statsfunktioner, men därför äro de icke statsmyndigheter i egentlig mening.

Jag förenar mig med Herr vice Talmannen i yrkandet, att ur första afdelningen orden »riksbanken och riksgäldskontoret» skola utgå.

Herr Forssell, Hans: Här har af två talare blifvit framställt yrkande derom att ur 1 § 1 afdelningen måtte uteslutas orden »riksbanken och riksgäldskontoret». Skälen härför äro tvenne. Det ena, af den siste ärade talaren anförda, bestod deri att det vore oegentligt att här införa Riksbanken och Riksgäldskontoret under rubriken »statsmyndigheter». Sådant passade icke, emedan Riksbanken och Riksgäldskontoret icke stode under Konungens — statsmaktens värjo. Det må medgifvas att, om man vill vara sträng i uttrycken, borde öfverskriften öfver denna artikel få en annan lydelse än den nu har, men, å andra sidan, har verkligen någon olycka skett derigenom att Riksbanken och Riksgäldskontoret blifvit införda under denna rubrik? Någon verkan på Riksbankens och Riksgäldskontorets konstitutionella ställning kan detta deras införande i en paragraf i en stämpelafgiftsförordning icke utföva. Här finnes i femte afdelningen under samma rubrik införda »hofexpeditionen och sekreterarembetet vid Kongl. Maj:ts Orden». Äfven dessa myndigheter skulle må hända efter sträng tolkning icke kunna sägas vara statsmyndigheter. De trifvas likväl ganska väl tillsammans med de öfriga. Jag finner icke detta anförda skäl tillräckligt för att rubba en anordning, som i öfrigt kan vara lämplig.

Det andra skälet har större betydelse. Det uttalades af Herr vice Talmannen och gick derpå ut att, om Riksbanken och Riksgäldskontoret infördes i denna paragraf, skulle vid tillämpningen af stämpelförfattningen kunna hända, att expeditioner från dessa myndigheter, således

äfvén bref till enskilda personer, måste beläggas med stämpel derför att i sista passus af § 3 på den stora tabellen står: »Expedition, som icke här ofvan är särskildt nämnd, hvarje ark — 50 öre». Jag vill icke inlåta mig på tolkningen af ordet »expedition», men det synes mig att om man ville förebygga hvarje misstag i detta fall, så vore rätta vägen att, när vi komma till ordet »expedition» i § 3, antingen formulera detta moment så, att icke tvekan längre kan uppstå, eller, om Kammaren icke anser sig god der till, återremittera detsamma till Bevillnings-Utskottet med uppfordran att verkställa en omredigering.

Om vi icke göra det, utan här utstryka »riksbanken och riksgäldskontoret», då inträffar något, som Kammaren säkert icke vill vara med om. Det händer då att vi på åtskilliga andra ställen i § 3 komma att befria Riksbankens och Riksgäldskontorets handlingar från en stämpel, som de rätteligen böra draga. Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet fäste särskildt uppmärksamheten på afskrifter, hvilka verkligen synas mig böra beläggas med stämpel, då de utfärdas från Riksbanken och Riksgäldskontoret, men ännu viktigare är att i denna paragraf förekomma äfvén *fullmakter*. Sådana hafva hittills i dessa verk varit belagda med stämpel, och jag tänker att det icke är Kammarrens mening att befria fullmakter i Riksbanken och Riksgäldskontoret från stämpel. Vill man behålla denna stämpel, med den nuvarande uppställningen af texten, då finner Kammaren lätt, att det är alldeles nödvändigt att nu bibehålla Riksbanken och Riksgäldskontoret i § 1, och med hänsyn der till yrkar jag bifall till Utskottets förslag, fritt för de af herrarne, som frukta för konsekvensen af bestämmelsen om expeditioner, att, när vi komma dit, yrka på denna punkts återremiss.

Friherre Åkerhielm: Med anledning af den siste ärade talarens yttrande har jag begärt ordet för att vördsamt fästa Kammarrens uppmärksamhet derpå, att Andra Kammaren har redan angående det nu föreliggande förslaget till förordning fattat beslut. Vid sådant förhållande, äfvén om de här gjorda anmärkningarna skulle kunna i viss mån förklaras eller bortförklaras och med anledning deraf betänkan det återremitteras, skulle sådant vara af intet gagn, emedan Bevillnings-Utskottet icke kunde annat göra än anmoda Kammaren att i ämnet fatta beslut. Då jag icke kan förstå bättre, än att de anmärkningar äro rigtiga, som blifvit gjorda så väl af vice Talmannen, i hans egenskap af bankofullmäktig, deremot att Riksbanken blifvit inryckt bland de statsmyndigheter, som i § 1, afdelning 1, omförmalas, som äfvén af en ledamot af Kammaren, som är en ibland Fullmäktige i Riksgäldskontoret, deremot att Riksgäldskontoret äfvén der upptagits, och då der till ytterligare kommer, att den i förslaget till § 3 i sista punkten upptagna rubriken »Expedition, som icke här ofvan är särskildt nämnd, hvarje ark» icke numera lär kunna af Kammaren till Utskottet med någon framgång d. v. s. med förhoppning om tydligare förklaring och lyckligare redaktion återremitteras, så kan jag för min del icke finna annat än, att det är klokast och bäst att instämma i den åsigt att *Riksdagens delegationer*, så väl Fullmäktige i Riksbanken som i Riksgäldskontoret, nu såsom hittills icke böra inryckas bland de statsmyndigheter, hvilkas expeditioner och handlingar beläggas med stämpel. Jag ber särskildt få

*Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.*
(Forts.)

*Statsmyndig-
heternas in-
delning i
fråga om
stämpel till
deras expedi-
tioner.*

erinra derom, att arbetssättet bestämdt åtminstone inom Riksgäldskontoret och väl tilldels äfven inom Riksbanken är sådant, att det nödvändiggör att meddelanden esomoftast lemnas, å Fullmäktiges vägnar, af Fullmäktiges två deputerade, hvilka meddelanden då af sekreteraren kontraheras och innehålla och meddela Fullmäktiges beslut, sådana dessa beslut behöfva blifva kända för så väl svenska som utländska affärsvänner och korrespondenter, banker och bankirer, som hafva med svenska staten att göra. Dessa meddelanden kunna svårligen annat än falla under den nyss af mig nämnda rubrik i förslaget. Vid sådant förhållande kan jag icke förstå annat än att man gör klokast i att förena sig i det yrkande, som först blifvit gjordt af Herr vice Talmannen derom att orden »riksbanken och riksgäldskontoret» måtte utgå ur den föredragna paragrafen.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af förevarande paragraf i den föredragna delen och sedan på samma dels godkännande med uteslutande af orden »riksbanken och riksgäldskontoret», och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Paragrafens återstående del.

Godkändes.

§ 2.

Godkändes.

§ 3.

Inledningen samt rubrikerna Adelsbref — Apoteksprivilegium.

Godkändes.

Rubriken Befälhafvarebref.

*Stämpel till
befälhafvare-
bref.*

Herr Wærn, Carl Fredrik: Som af min reservation synes, har jag måst inskränka mig till att i allmänhet reservera mig mot att skatter pålades, innan det var något behof af dem, och särskildt mot stämpelafgifter, såsom enligt min åsigt ett sämre beskattningssätt, emedan de falla så ytterst ojemnt och drabba särskilda klasser, utan att stå i något förhållande till de skattdragandes förmögenhetsvilkor eller inkomster. Jag skall nu icke besvara Kammaren med att ingå på några principiella betraktelser, men jag vill lägga Kammaren på hjertat, hurusom dessa stämpelafgifter mot en viss klass skattdragande utfalla synnerligen tunga och så tunga, att det verkligen är mig omöjligt att tro att det är Kammarens mening att pålagga dem så mycket som här blifvit föreslaget. Utskottet har icke bifogat någon som helst utredning, genom hvilken det vore för Kammaren möjligt att kunna göra en jemförelse mellan hvad som nu eger rum och hvad som blifvit föreslaget.

Man ser icke heller af hvem förekommande förhöjningar blifvit föreslagna. Det är icke så lätt för Kammaren eller för hvem som helst att utreda detta. Utarbetandet af en fullständig öfversigt deraf skulle taga flera dagar äfven för den, som deltagit i Utskottets arbeten. Orsaken härtill är först den att Kongl. Maj:t, med gillande af hvad komiterade inom Finansdepartementet, enligt min åsigt, ganska förtjenstfullt föreslagit, sökt att, så vidt möjligt, inlagga lösen i den vanliga stämpelafgiften.

Man kan således icke jemföra den gamla stämpelförfattningen med detta förslag.

Man kan vidare icke heller med lätthet jemföra komiterades förslag med Utskottets, emedan Kongl. Maj:t gjort en annan reform, som jag också efter någon tvekan ansett mycket förtjenstfull, nemligen att alla stämplat äro bortlagda på inlagor, och endast expeditioner äro belagda med stämpel. Detta skall således också tagas i betraktande vid en jemförelse. Slutligen har också Kongl. Maj:t på grund af skatteregleringskomiténs förslag gjort åtskilliga förhöjningar, och så har Utskottet gjort förhöjningar och förändringar. Det är således ganska krångligt att taga reda på allt detta.

Den klass af skattdragande, som jag tror blifvit öfver höfvan belagd med nya stämpelafgifter, hvilket jag med anledning af andra tilldragelser, synliga för en hvar, som vill taga kännedom om dessa förhållanden, ingalunda tror vara meningen, det är den klass, som idkar sjöfart. Jag har för min egen efterrättelse, och för att kunna meddela några upplysningar, så vidt möjligt varit, i afseende på denna gjort ett utdrag af hvad de nuvarande afgifterna äro, hvad lösen är, hvad skillnad det skulle blifva genom Utskottets förslag mot Kongl. Maj:ts förslag, och slutligen har jag med ledning af upplysningar, inhemtade i Kommerskollegii passbyrå, tagit reda på hvad de utgjort för ett visst år. Jag skall vara så kort som möjligt, men denna sak är så ytterst vigtig för sjöfarten, att jag måste i någon mån besvära Kammaren med speciella uppgifter. Jag skall ändå icke på långt när i mitt anförande vara så lång som detta »syndaregister», — jag kan ej annorlunda benämna det, — som jag här håller i min hand, utan det skall jag anslå så att hvar och en kan taga kännedom om det, om han vill.

Emellertid är förhållandet med den artikel, som nyss först blifvit uppläst, eller *befälhafvarebref*, det, att stämpelafgiften nu går till 1 krona och lösen till 3 kronor — det gör 4 kronor. Kongl. Maj:t har föreslagit 5 kronor; det gör på dessa en förhöjning af 25 procent. Med *styrmansbrefven* förhåller det sig alldeles som med *befälhafvarebrefven*. Om jag nu tillåter mig att i afseende på dem yttra några ord om lämpligheten af en sådan förhöjning, så får jag påpeka att beloppet, som för dem ingår, är ganska ringa; statsinkomsten är mycket liten och vore det fråga om någon förmögnare klass, kunde man säga, att det gör hvarken till eller från, men det är här fråga om fattiga pojkar, som, efter att hafva tjenstgjort som matrosar, komma hem och vilja taga sin styrmansexamen och, en del af dem, sedan befälhafvareexamen. Nu är min uppfattning den, hvilken äfven uttalats af flere i Utskottet, att styrmans- och befälhafvarebref äro fullt jemförliga med *testimonia academica*, som af Riksdagen blifvit förklarade fria från all

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

stämpel. De skilja sig endast derigenom från examensbetyg, att de tillika med betyg om kunskaper äfven skola innehålla bevis om praktisk tjenstgöring. Såsom vilkor för att kunna erhålla dem är stadgått icke blott ett visst mått kunskaper, som kontrolleras genom examen i navigationsskola, utan äfven vissa månaders sjötjenst på utrikes gående fartyg. Deraf kommer sig ock att navigationsskolorna icke kunna gifva dessa bref, utan att det blifvit öfverlemnadt till Kommerskollegium att kontrollera, att de, som söka få dessa bref, icke blott hafva rigtiga betyg, utan äfven tjenstgjort en viss tid i utrikes fart. Men det invändes inom Utskottet, att dessa bref voro skiljaktiga från testimonia academica, därför att de, till följd af den möjlighet, de lemnade till anställning, voro mera jemförliga med anställning vid embetsverken. Denna åsigt anser jag för min del vara alldeles origtig, ty en ung man, som blifvit inskrifven i ett embetsverk, har redan derigenom anspråk på några andelar af vissa sportler och anspråk på att få arbeta i sin ordning gemensamt med kamrater och, när han gör det oförvitligt, blifva anstald efter anciennitet. En styrman eller en, som tagit examen och fått befälhafvarebref, deremot kan endast låta inskrifva sig på sjömanshus, och, om någon vill engagera honom eller icke, det står i fria fältet. Han har inga anspråk på det, utan det är beroende på konkurrens. Jag kan således icke jemföra dessa bref dermed, utan jag anser, att de äro lika med testimonia academica, och snarare lika med dem borde vara stämpelfria än beläggas med förhöjd afgift. Detta hvad angår de sjöfarande.

Jag kommer nu till sådana afgifter, som röra sjöfarten, och tillåter mig dervid att genomgå dem alla, emedan min motivering går ut på ett förslag, som jag tror Kammaren bör känna i sin helhet för att rätt bedöma. Afgörandet kommer i hvarje fall att rätta sig efter föredragningen. Framst bland de afgifter, som drabba sjöfarten, komma *bilbrefven*. Det är nu fråga om sådana medföra den allra ringaste nytta för den sjöfarande. För den som bygger ett fartyg är det nödvändigt så till vida, att han icke kan få fribref utan att förete bilbref, men bilbrefvet innehåller icke annat än huruvida fartyget är bygdt på kravel eller klink, hvilket numera kan vara ganska likgiltigt, och vidare vissa fartygets dimensioner, hvilket också kan vara likgiltigt, då fartyget skall särskildt mätas, och den, som vill hafva fribref, skall förete mätbref. Slutligen innehåller det förklaring af den myndighet, som utgifver bilbrefvet, nemligen magistraten, att alla räkningar äro betalda, arbetsfolket ersatt o. d. Bilbref är så gammalt att man, på grund af denna sista bestämmelse, svårligen kan tänka sig annat än att föreskriften om utgifvandet af bilbref var en åtgärd af den patronella styrelse, som med den tidens kommunikationsanstalter ansåg, att den, som hade fartyget färdigt, kunde segla sin väg utan att betala arbetsfolket. Han fick därför icke segla utan att förete intyg, att alla räkningar voro betalda. Vi hafva nu för tiden fått stora lättnader att på annat sätt rymma, och jag tror icke bilbrefvet gör den ringaste nytta. Det har nu blifvit ett beskattningsmedel och Kongl. Maj:t föreslår att höja afgiften från en till tre kronor, således med 200 procent. Efter bilbrefven komma *fribrefven*. De äro nu indelade i fyra klas-

ser, för fartyg till och med 50 tons, för fartyg öfver 50 till och med 100 tons, för fartyg öfver 100 till och med 200 tons och för fartyg öfver 200 tons. Stämpelafgiften har hittills utgjort 50 öre, lösen i lägsta klassen 3 kronor, i andra klassen 4, i tredje 6 och i högsta 9 kronor, således tillsammans i de särskilda klasserna respektive 3 kronor 50 öre, 4 kronor 50 öre, 6 kronor 50 öre och 9 kronor 50 öre. Kongl. Maj:t har endast föreslagit en afrundning med 50 öre på hvarje bref, hvilket ju är en bagatell, — det gör i allt 127 kronor — så att derom är ej så mycket att säga. Kongl. Maj:t har bibehållit denna indelning, hvilket gör att det blir lika afgifter af alla fartyg öfver 200 tons; men då vi nu bygga fartyg af öfver 1000 tons drägtighet, så ansåg Utskottet att det vore orimligt, att ett 1000 tons fartyg icke skulle betala mer än ett fartyg på 200 tons, hvarför Utskottet föreslagit, att afgiften borde stå i ett visst förhållande till tontalet. Så långt är nu allt godt och väl, men Utskottet gjorde icke några beräkningar öfver det tontal, som var i fråga, utan satte nog godtyckligt 40 öre på hvarje fullt 10 tons. Det gör att då den af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjningen endast gjorde 7 procent, så gör den af Utskottet föreslagna öfverhufvud 32 procent på stämpelafgiften för hvarje fribref. Om Utskottet eftersträfvat att vinna likhet med nuvarande förhållanden, så hade stämpeln bort rättas till 30 öre för hvarje fullt 10 tonstal, och om öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag äsyftats, så hade denna stämpel bort bestämmas till 32½ öre.

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

Skilnaden är så liten, att, om man vill, hvad Kongl. Maj:t vill, nemligen ingen förhöjning utan blott afrundning i siffran, 30 öre för hvarje fullt tiotal af ton alldeles motsvarade, hvad som med förslaget afsåges, och hvarje förhöjning derutöfver måste anses onödig.

Derefter komma vi till *mätbrefven*. Rörande dessa har en högst betydlig förhöjning blifvit föreslagen. Den nuvarande stämpelafgiften är nemligen endast en krona per stycke, utan afseende på fartygets storlek. Kongl. Maj:t har der föreslagit likhet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit för fribref, det vill säga, att hvad som hittills, när man talat om fribref, utgått såsom lösen, skulle erläggas och ingå i stämpel. Men den egentliga skiljaktigheten i detta afseende mellan fribref och mätbref, hvilka icke utgifvas af någon högre myndighet, utan af tullförvaltningarne i orterna, är att det der icke blifvit föreslaget borttagande af lösen, emedan denna ej ingår till statsverket, utan tillfaller nämnda förvaltningar; sålunda skulle de skattskyldige för mätbrefven utom stämpeln äfven få betala sådan lösen; och då uppgår alltså förhöjningen för lägsta klassen från 1 till 4 kronor eller med trehundra procent, för nästa klass från 1 till 5 kronor eller med fyrahundra procent; för den derpå följande från 1 till 7 kronor eller med sexhundra procent och för den högsta klassen från 1 till 10 kronor eller med niohundra procent. Detta är Kongl. Maj:ts förslag och innebär en skatteförhöjning, som går till öfver tusen kronor. Utskottet har i afseende på dessa mätbref föreslagit en annan beräkningsgrund, och då har Utskottet, utan att på något sätt utreda bestående förhållanden, ansett, att tjugu öre skulle vara en lämplig afgift, eller hälften af hvad som för fribref skulle utgå. Men Utskottet kommer derigenom till en högst betydlig förhöjning, mot hvad som nu utgår och som drabbar sjöfarten. Nu

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

ber jag få nämna, att det, trots ansträngningar, ännu icke lyckats mig att få fullständig utredning om måtbref. Öfverkontrollkontoret får in uppgifter derom, men någon sammanräkning har icke skett, emedan öfverkontrollkontoret icke haft anledning att göra några jämförelser; och mina uppgifter röra derföre blott fartyg i utrikes fart. Hvad jag erfarit är, att dessa sistnämnda utgöra 254 stycken, och att under normala år, då icke någon större ommätning försiggått, hela antalet af så väl i in- som utrikes fart gående fartyg utgjort icke fullt dubbelt af detta tal.

Med afseende på dem befinnes, att, under det att Utskottets förslag för fribref innehåller en minskning för de tre lägre klasserna och höjning blott för den högsta, så innefattar Utskottets förslag i afseende på måtbref, så vidt jag af tillgänglig statistik kan bedöma, en obetydlig minskning för lägsta klassen och förhöjning för de tre högre, hvilken för den högsta skulle blifva ganska betydlig.

Går jag nu till tullpass för utrikes sjöfart, så är den förhöjning, som der blifvit föreslagen, till utseendet mycket liten. Den nuvarande afgiften är femton öre för öppna båtar och femtio öre för andra fartyg. Kongl. Maj:t har föreslagit tjugufem öre för öppna båtar eller en förhöjning med tio öre, d. v. s. $66\frac{2}{3}$ procent, och en krona för annat fartyg eller en förhöjning med ett hundra procent. Men denna förhöjning i tullpass spelar en alldeles förfärlig roll; ty nämnda femtio öre på hvarje tullpass, de göra en tunga på sjöfarten af tolf tusen kronor, och dessa tolf tusen kronor äro så mycket mera betungande, som de ingalunda falla jemnt utan ytterst ojemnt. Så t. ex. får ett fartyg, som går härifrån till Australien, för sitt tullpass betala femtio öre; det är en bagatell, som icke behöfver nämnas; men för ett fartyg, som går hvarje dag kanske flera gånger mellan vestkusten och Danmark eller Norge, är en sådan afgift en högst betungande sak. Det hela utgör, såsom sagdt, tolf tusen kronor. Detta är hvad som förekommer i paragraf 3.

I paragraf 9 förekomma certepartier, som hitintills varit belastade med afgift, endast då betalning på grund deraf hos offentlig myndighet sökts, men som nu äro föreslagna skola vid utgifvandet beläggas med en stämpel af femtio öre. Hvad det gör, kan jag icke säga, och är nu af mindre vikt, alldenstund förslaget derom hör till dem, hvilka Utskottet ansett böra blifva hvilande.

Emellertid är den skilnad inalles, som på denna under § 3 förekommande, icke obetydliga mängd af nya särskilda stämpelafgifter på sjöfarten belöper, tillsammans omkring femtontusen kronor. 1881 var den något under femtontusen. Deri inräknas icke måtbref på fartyg i inrikes fart, men om de komma till, förmodar jag att det går till sjutton eller aderton tusen kronor.

Nu är fråga, om icke denna afgift är så stor, att det vore skäl att besinna sig, innan man lägger den på en enda klass skattdragande. Särskilda omständigheter göra, att det synes mig icke blott vara skäl i allmänhet att göra ett sådant afseende, utan att det just nu är synnerligen stort skäl att göra det. Förhållandet är nemligen, att, då för några år sedan fyr- och båkafgiften hotade att komma under hvad som för lots- och båkvasendet behöfdes, Kongl. Maj:t gjorde en ganska stor

förhöjning i denna afgift. Det var år 1877 och Kongl. Maj:t beslöt då, att dessa afgifter skulle utgöra trettio öre per ton för lastade fartyg och femton öre för barlastade fartyg. Kongl. Maj:t ansåg dock denna afgift så hög, att Kongl. Maj:t liktidigt dermed föreslog Riksdagen att nedsätta lastpenningarne från femton öre per ångfartyg och tjugutva öre per segelfartyg till fjorton öre per ton, hvilket skedde och beräknades skola göra en minskning af två hundra tusen kronor. Emellertid hafva fyr- och båkmedlen så betydligt stigit, att de utgjorde år 1877 1,200,000 kronor; år 1878 1,000,000, år 1879 1,000,000, — det var de dåliga åren 1878—1879 —; år 1880 1,200,000, år 1881 1 300,000 och år 1882 1,500,000 kronor. Således, då de hade sjunkit till 800,000 kronor och Kongl. Maj:t förklarar en million vara nödvändig samt för den skull vidtagit förhöjning i dessa afgifter, har denna förhöjning ledt till, att de uppgått till 1,500,000 kronor och Kongl. Maj:t har därför föreslagit vid denna riksdag en nedsättning i lastpenningarne från 14 öre till 10 öre, i syfte att en lättnad af 200,000 kronor skulle åter för sjöfarten uppstå såsom vederlag mot denna högre fyr- och båkafgift. Men denna för sjöfarten högst vigtiga fråga är ännu alldeles oafgjord, och ingen af oss vet, om Riksdagen vill godkänna denna proposition eller afslå den. Vid tillfälliga yttranden inom Bevillnings-Utskottet, om hvar man skulle finna medel i händelse af behof, har det sagts, att man kan låta bli att nedsätta lastpenningarne, och jag fruktar därför, att meningarne icke äro så säkert att påräkna i fråga om nedsättning. Då synes mig det vara bra tidigt att nu afgöra frågan om en pålaga för sjöfarten af femton till aderton, kanske tjugutusen kronor. Vill man verkligen säga, att Kongl. Maj:t har funnit, att genom förhöjda afgifter på sjöfarten behof uppstått för densamma att erhålla en lindring af 200,000 kronor, men ändock och utan att veta om några ökade statsbehof genom grundskatternas afskrifning för staten erfordras, utan att veta, om en såsom väl behöflig ansedd nedsättning af 200,000 kronor för sjöfarten erhålles eller icke, lägga på densamma dessa ökade afgifter, så hemställer jag, om detta är rimligt och riktigt, äfven för dem som anse, att det behöfves nya skatter, och att stämpelafgiften är en lämplig skatt. Jag kommer nu till frågan: huru verka dessa afgifter, och hvem är det, som slutligen får betala dem? Det är utom allt tvifvel, att dessa afgifter i hvarje fall blifva ganska känbara och svåra för sjöfarten, men under fullt normala förhållanden och synnerligast när handel och rörelse äro i starkt tilltagande, taga rederierna sitt igen genom förhöjda fraktsatser, och alla afgifter af denna natur läggas således då på dem, som befakta. Då är det den stora allmänheten, som får betala det; och jag är så mycket mera öfvertygad om att Herr Finansministern delar min åsigt i detta fall, som jag under tanken på, huru jag skulle kunna göra tydligt för herrarne, att en afgift sådan som denna äfven kan drabba den stora allmänheten, har sett Kongl. Maj:ts proposition om nedsättning af lastpenningarne, och jag icke kan värtaligare återgifva de åsigheter, jag här yttrat, än just med de ord, som Chefen för Finansdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet i det fallet begagnadt. Jag skall icke besvara med citat, då möjligen Herr Finansministern är af olika åsigt mot mig i denna fråga, och det då kunde

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

anses ogrannlaga att uppläsa ett lösryckt ställe ur hans anförande i en annan fråga; men jag är fullt öfvertygad om, att han skall godkänna min åsigt. att det är en följd, som man måste förutsätta, att, derest man lägger stora afgifter på sjöfarten, dessa under gynsamma förhållanden komma att af den stora allmänheten återbetalas och drabbas på precis samma sätt som höga tullafgifter, men blifva ej blott förhöjningar för varor, hvilka man tycker gerna kunna betala tull, utan blifva jemväl afgifter på råämnen, redskap, m. m., som man vill hafva tullfritt, och dessutom äfven exporten. De drabba alla personer och ännu mera än hvad direkt afgift skulle göra, emedan man icke kan på förhand beräkna den indirekta afgiften på en artikel. Om man tager en fix afgift på en viss artikel, så blir denna artikels värde höjdt med just så mycket, som denna afgift utgör. Men om man tager en indirekt afgift, hvars förhållande till den vara, som skall återbetala den, är obestämdt, så måste den redare eller sjöfarande, som först lägger ut och sedan skall taga igen den, oundvikligen beräkna mera än han gifvit ut för att vara viss på att få sitt igen. Således drabbar en afgift, som under sådana förhållanden pålagges, högre, än hvad en direkt bestämd konsumtionsavgift skulle göra.

Men antag om ett motsatt fall, som ofta inträffar, nemligen när tiderna äro dåliga och konkurrensen är så stark, att den sjöfarande för att få något att skeppa i sitt fartyg icke kan erhålla sådan betalning, att han anser sig hafva god ersättning för sitt arbete, men han i allt fall vill göra sitt yttersta för att få någon ränta på sitt i fartyget nedlagda kapital, kunna sysselsätta sitt folk o. s. v., då drabbar afgiften den sjöfarande. Men är det icke då alldeles orättmätigt att taga ut en skatt af honom? Om skatten drabbar honom, när inkomsterna äro dåliga och han måste arbeta utan att beräkna sitt arbetes värde, då är skatten mycket orättvis och mycket hård.

Under sådana omständigheter hoppas jag, att Kammaren ville — hvilka åsiger Kammaren har om stämpelavgiften och dess lämplighet och om den form, i hvilken den blifvit föreslagen, — taga i betraktande, huruvida tidpunkten i dag är inne att besluta sig derför, och om det icke vore rättast att först se till, huru det går med lastpenningarne, och se, huru det är med statens behof, och först deretter besluta sig för, om dessa afgifter skola erläggas eller icke.

Derföre och under dylika omständigheter vill jag vördsamt anhålla, att Talmannen ville göra proposition på återremiss af denna punkt lika som de följande, som röra afgifter för sjöfarten. Kammaren kommer derigenom i tillfälle att pröfva dem, sedan de andra större frågorna blifvit afgjorda. Man kan ju visserligen invända, att, då Medkammaren redan fattat sitt beslut, en återremiss icke tjänar till någonting, i ty att Utskottet endast kommer att begära, att Första Kammaren måste fatta sitt beslut. Men då är Första Kammaren alldeles oförhindrad att bordlägga detta betänkande eller besluta, att det skall förekomma efter det Särskilda Utskottets betänkande angående de stora frågorna eller i hvarje fall, sedan vi hafva afgjort förslaget om nedsättning i lastpenningarne.

Jag anhåller om återremiss.

Herr Bennich: Jag vågar icke taga Kammarens tid i anspråk för att följa den siste talarens yttrande, rörande hvad Bevillnings-Utskottets förslag innefattar i afseende å olika afgifter på sjöfarten. Jag tror, att jag handlar bättre, om jag inskränker mig till att behandla den fråga, som nu är föredragen, och vill endast i allra största korthet säga i afseende på de öfriga, att om, såsom han påstått, alla de förhöjningar, Utskottet föreslagit, utan afräkning af de nedsättningar, hvarom Utskottet tillika hemställt, för t. ex. fribref och måtbref, icke skulle gå till mera än 15,000 kronor, det synes mig, som om den föregående talaren gjort väl stor affär af det ifrågavarande förslaget.

*Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)*

Hvad nu angår den föreliggande frågan, nemligen om afgiften för befälhafvarebref, som blifvit föreslagen till fem kronor, har den ärade talaren väl sökt att beröfva mig de argument, hvilka hos Bevillnings-Utskottet gjorde sig gällande, derigenom att han anfört dem och redan sökt att vederlägga dem, men jag ber ändock att få återgifva några af de tankar, som hos Bevillnings-Utskottet gjort sig gällande vid behandlingen af frågan om stämpel för befälhafvarebref. Först och främst innefattar den förändring, som är föreslagen, icke någon annan förhöjning i den nuvarande afgiften, än möjligen femtio öre, då till den förutvarande stämpelafgiften äfven lösen och sigillpenningar, som befälhafvarebref varit underkastade, nu skulle inräknas. För det andra ber jag få säga, att ett dylikt befälhafvarebref medför obestriddliga förmåner, i det nemligen en person, utrustad med ett sådant, kan hos Sjömanshuset anmäla sig och blifva antagen till befälhafvare på fartyg och kan få idka navigation med befälhafvarerätt icke blott i närmaste farvatten, utan äfven långt derutöfver. Då det medför förmånen, att han kan i hela världen styrka sin kompetens att föra ett sådant befäl, synes dylikt afgift för ett betyg om så beskaffad qualification icke vara särdeles betungande. Vill man göra en jämförelse, hvars rättighet dock förnekats af den ärade talaren, mellan de personer, som komma att lösa befälhafvarebref, och de fattige ynglingar, hvilka efter genomgångna examina vid skolor och universiteter få betala för att blifva anstälde såsom extra ordinarie vid embetsverken, skall man finna, att dessa senare få betala minst lika mycket, ehuru de måste tjena lång tid, innan de få lön. Sportler har jag icke hört att de få dela, såsom den siste talaren, möjligen efter erfarenhet inom Kommerskollegium, trodde sig kunna uppgifva. Inom andra embetsverk äro sportlerna afskaffade, och finnes der några, tillfalla dessa de ordinarie tjänstemännen. Dessa extra ordinarie hafva fått underkasta sig en dyrbar lärokurs, under hvilken de hafva endast utgifter, men alldeles icke några inkomster. Den fattige sjömannen åter gör sina sjöesor och får derfor hyra, med hvilken han kan bekosta styrmans- och kaptensexamen, hvarefter han går ut skuldfri, färdig att tillträda afönadt befäl.

Jag tror, att i detta fall hvarken någon klassförföljelse eller tanke på att hårdare behandla den, som idkar sjöfart, än hvilken annan meniska som helst, som får betala stämpelafgift, har legat till grund för Kongl. Maj:ts förslag eller Utskottets dermed öfverensstämmande, och jag må tillåta mig säga, att, då vi icke kunna undvara stämpelafgift, i ty att man måste betala sådan för många papper här i världen, hvilka på intet vis bereda fördelar, det icke är obilligt, att man får betala

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

stämpelafgift för en handling, som gifver en ställning både inom och utom landet och hvarigenom man sättes i tillfälle att förvärfva sin utkomst. För min del kan jag icke annat än hemställa, att Kammaren måtte bifalla den föreliggande punkten, hvilken redan är af Medkammaren godkänd.

En återremiss, såsom påyrkats af den förste talaren, på det att alla de stora frågorna först måtte blifva afgjorda, innan man inlåter sig på pröfning af de särskilda stämpelafgiftsfrågorna, skulle just leda till hvad Utskottet trott sig böra förekomma, nemligen att allting blefve uppskjutet i afbidan på de stora frågorna, så att vi till slut finge alla våra beskattningfrågor samlade oafgjorda, till dess de stora frågorna förevarit. Icke kommer härordningsförslaget eller frågan om grundskatternas ordnande att inverka det allra minsta på frågan om befälhafvarebref skola beläggas med 4 kronor 50 öre eller 5 kronor i stämpel! Jag tror det åtminstone icke, och jag har velat afstyrka att sammanlänka ännu flera frågor än dem, som redan äro sammankopplade. Jag anhåller därför om bifall till Utskottets förslag i nu förevarande punkt.

Herr Stjernspetz: Ehuru jag icke är fackman och icke heller har något annat enskildt intresse i sjöfarten än hvar och en, som behöfver densamma för utskeppning af jordbrukets och bergsbrukets produkter, ber jag dock att få nämna några ord i denna fråga, då jag kommit att deltaga i några af Bevillnings-Utskottets beslut.

Man synes understundom ej riktigt uppfatta sjöfartens stora betydelse för vårt land och dess inverkan på våra förnämsta näringar, men deremot torde man numera vara på det klara med jernvägarne nyttja, hvarföre en liten jemförelse mellan dem och sjöfarten icke torde skada.

Jernvägarne liksom närma en ort till en annan, produktionsorten till konsumtionsorten eller utskeppningshamnarne. Innan jernvägarne byggdes, kunde man t. ex. ej från Nässjö i Småland tänka på någon export af kreatur, hafre, smör, etc. till England, emedan transportkostnaden blef alldeles för hög. Huru hafva icke jernvägarne förändrat detta?

När jernvägarne sluta vid exporthamnen, vidtager sjöfarten, som ej är något annat än deras fortsättning öfver hafvet till andra länder. Hvarje afgift, som man pålägger densamma, verkar alldeles detsamma, som om man höjde fraktafgifterna på jernvägarne eller som om man genom konstlade medel förlängde vägen för våra varor till verdensmarknaden.

Det pris, våra exportvaror betinga här i landet, är alldeles lika med verdensmarknadens pris, minskadt med frakt och andra omkostnader för att få varan ut. Går varan genom köpmännens händer, är konkurrensen dem emellan så stor, att de endast kunna betinga sig en mycket liten provision samt dertill naturligtvis alla fraktkostnader. Dessas höjning drabbar sålunda ensamt producenterna. Om man kunde tänka sig, att det vore möjligt att förflytta hela vårt land närmare världshandelns medelpunkt, t. ex. till sydvästra delen af Nordsjön, emellan Belgien och England, hvad skulle det väl kunna hafva

för inverkan? Jo, vår jord, så mager den än i allmänhet är, skulle säkerligen, om ej mångdubblas, så åtminstone fördubblas i värde, likaså våra skogar och de flesta af våra naturprodukter och alstren af dem; våra nu obegagnade vattenfall skulle hastigt få ett betydligt värde och företagsamheten väckas i alla riktningar.

Som vi nu ej kunna förflytta vårt land, kunna vi i stället arbeta på att minska kostnaderna för våra varors transport till utlandet, hvilket skulle så småningom hafva samma verkningar. Om derföre en Lesseps eller något bolag skulle vilja bygga en jernväg under hafvet från t. ex. Göteborg till London, Hull eller Newcastle, skulle svenska staten säkerligen gerna uppoffra 100-tals millioner för densamme, och sannerligen, det vore ej bortkastade penningar. Men i väntan härpå torde det åtminstone ej vara skäl uti att fördyra det kommunikationsmedel, som vi redan ega uti vår sjöfart, eller att belasta dess idkare med onödiga afgifter, som ej hafva sin motsvarighet inom andra näringar. Det torde vara så mycket mindre skäl dertill, som sjömannen, emot ett torftigt lefvebröd, ständigt får våga sitt lif för att föra våra varor till främmande länder och sålunda förskaffa oss lönen för våra arbeten. På denna grund anhåller jag om proposition att stämpelafgiften på befälhafvarebref måtte bibehållas vid samma belopp som den närvarande expeditiöslösen för detsamma eller 3 kronor.

Om denna fråga hade den ringaste betydelse för statsinkomsterna eller de stora skatteregleringsfrågorna, så skulle jag icke hafva yrkat någon nedsättning i denna afgift. Men denna fråga står alldeles utom desamma. Den nu föreliggande delen af stämpelförfattningen omfattar nemligen icke delar, som stå i sammanhang med dem, utan meningen här är endast en revision af förut varande bestämmelser rörande dylika afgifter till staten, afvensom att göra rättelser i de olika stämpelafgifterna, så att de komma i ett rättvisare och tidsenligare förhållande till hvarandra i anseende till beloppen.

Herr Wallenberg: Då det är första gången, som Första Kammaren skall fatta sitt beslut med anledning af den Kongl. propositionen N:o 7, torde det vara skäl i att väl betänka sig, innan man beträder den nya banan, ty vid det första steget kan man ännu hejda sig, men har man väl tagit ut det och sålunda slagit in på en ny väg, så återstår väl sedan ingenting annat än att godkänna Herr Finansministerns åsikter, sådana de blifvit uttalade inför Kongl. Maj:t.

Dessa åsikter innebära så märkliga yttranden, att, i betraktande af hvad som har förekommit i Riksdagen, sedan den Kongl. propositionen utdelades, troligtvis flertalet af Kammarens ledamöter hunnit förgäta, att dessa åsikter öppna för oss ett helt nytt skattefält. Der uttalas helt otvetydigt — och jag betygar min aktning för den upprigtighet, hvarmed framställningen blifvit gjord, ty den är i sjelfva verket sådan, att den afskär hvarje möjlighet att sedan beskylla Finansministern för att hafva fört ett tvetydigt eller förblommeradt språk — att här är fråga om beskattning medelst stämplor på alla möjliga och omöjliga handlingar.

Herr Finansministern yttrar i sitt anförande till statsrådsprotokollet: »Alldeles oberoende af den skattereform, som i öfrigt hos oss

*Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)*

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

nu är i fråga, synes mig därför en vidsträcktare tillämpning af stämpelskatten vara af rättvisan påkallad.» Häraf behagade Herr Talman-
nen finna, att Finansministern icke satt denna fråga i något som helst samband med de s. k. stora frågorna, d. v. s. frågan om en ny här-
ordning m. m. m. m., utan alldeles oberoende deraf vill Herr Fi-
nansministern bryta väg för en ny skattemetod, gående ut på att be-
lägga med stämpelskatt allt hvad rörelse och verksamhet i landet heter.
Och på ett annat ställe i sitt märkliga yttrande säger han: »Jag har
icke någon tvekan att lifligt förorda, att stämpelskatten må i första
rummet förekomma till anlitande.» Således sätter han denna afgift
främst af alla skatter. Och längre ned heter det: »Der åter de för
expeditionerna utgående stämpelafgifterna, såsom i vissa fall är förhål-
landet, innefatta, förutom ersättning för påkallade åtgärder, en beskatt-
ning för en förlänad rättighet eller en *framträdande kapitalbildande
verksamhet*, har jag deremot ansett åtskilliga förändringar i stämpel-
afgifterna vara påkallade. Jag har redan antydt, att, då man i fråga
om den direkta beskattningen icke gör någon åtskilnad mellan inkom-
ster af olika slag, det för skattesystemets fullständigande är nödigt att
genom supplementär beskattning söka träffa sådana inkomstkällor,
hvilka framför andra kunna anses ega större skatteförmåga.» Det är
ju alldeles klart och tydligt, att det är *rörelsen*, som Herr Finans-
ministern vill träffa. Och hvarför? Jo, därför att han förutsätter, att
afkastningen af kapital icke blir tillräckligt beskattad genom inkomst-
skatten. Det ligger häri en misstanke mot den klass, som jag vill
kalla räntetagare och kapitalister, men enär han icke anser sig, såsom
han önskade, kunna åtkomma dem, som lefva af en mindre eller större
ränteinkomst, så riktas han i stället sina hugg mot dem, som äro *ar-
betare* på industriens och handelns områden. Det är denna Finans-
ministerns grundsats, som det nu gäller att godkänna eller ogilla. Det
är icke värdt att säga, att detta är en småsak. Herr Finansministern
säger med en öppenhet, som jag redan prisat, att detta endast är »en
början», och att han vill i början »gå varsamt till väga för att seder-
mera gå vidare». Han säger, att det icke är annat än rätt att be-
skatta verksamheten. Man skulle hafva väntat, att han deraf dragit
den slutsats, att, om man beskattar verksamheten, borde man låta bli
att beskatta verksamhetens resultat. Men det är för mig obegripligt,
huru man kan hitta på att vilja beskatta både rörelsen och verksam-
hetens resultat.

I den nu föredragna punkten ligger en liten yttring af det styf-
moderliga sinne mot sjöfarten, som genomgår hela betänkandet lika-
som för öfrigt hela den Kongl. propositionen i ämnet. Detta har
Herr Presidenten i Kommerskollegium redan godhetsfullt på det mest
eklatanta sätt ådagalagt, och han benämnde med full rätt de lemnade
omfattande sifferuppgifterna »ett syndaregister», men han sade icke
hvems syndaregister det var. Jag beklagar att svenska sjöfarten styf-
moderligt behandlas, ty om den åtnjöte någon välvilja från statsmak-
ternas sida, skulle den kunna utvecklas till stor betydighet för vårt
land, men huru kan man begära, att den skall kunna tillväxa, då man
opåkalladt höjer afgifterna på denna näringsgren?

I fråga om förhöjd afgift på *befälhafvarebevis* ber jag få anmärka,

att det är oriktigt att, såsom den siste talaren yttrade, »det är detta bevis, som berättigar till anställning såsom befälhafvare». Beviset berättigar till ingenting, utan hvad som berättigar till dylik anställning, det är den examen, personen i fråga aflagt, de sjömanskunskaper och den erfarenhet, han lyckats förvärfva, men alls icke sjelfva beviset. Benägenheten att höja en sådan afgift, kommer sig deraf, att man, såsom den näst siste talaren, betraktar sjömannen »du haut en bas» och anser, att det icke är så noga.

*Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)*

Det antydes i betänkandet, att man bör gå varsamt tillväga och till en början fastställa måttliga stämpelafgifter. Allt detta är grunden till den ovisshet, hvori sjöfart, handel och industri hädanefter komma att sväfva. Hvad vi begära är dock icke bättre än stadga i rörelsen eller att bestämt få veta sitt öde.

Då kan man ju låta bli att arbeta i den industri, som skall beläggas med höga afgifter efter en finansministers tycke och smak, men skall det på detta sätt harcelleras — något annat uttryck kan jag ej begagna — så att man riksdag efter riksdag skall få gemensamma voteringar om, huruvida den eller den rörelsen eller industrigrenen skall beläggas med högre stämpelafgifter, då blir det ett outhärdligt tillstånd för all industri och rörelse.

Jag är också hemmansegare, jag är en bland dem, som skola röna frukterna af dessa omhvälfningar, och som skola få presenter. Men jag får bekänna, att för mig och, såsom jag tror, äfven för det stora flertalet af dem, som betänkt saken och ställningen allvarligt och som ega fast egendom, är det påkostande att vinna fördelar på bekostnad af handel och rörelse och den verksamhet, som skänker lif och omsättning och som gör heder åt vårt näringslif. Af sådana presenter kan det icke vara något slags hugnad att komma i åtnjutande. Bättre då att se till, om inkomstskatten behöfver höjas; låtom oss då vidtaga den åtgärden, men låtom oss icke hämma kapitalbildningen och rörelsen i landet genom höga stämpelafgifter och allra minst betunga sjöfarten med höga afgifter.

Jag anhåller om bifall till 4 kronors stämpelafgift å befälhafvarebref.

Herr Statsrådet Themptander: Kammaren skall säkerligen hålla mig räkning, om jag underlåter att nu ingå i debatt med dem af de föregående talarne, som hafva kastat sig in på den stora frågan om den ställning, som stämpelskatten intager i ett statsskattesystem. Aktningen för Kammarens tid förbjuder mig att nu inlåta mig på diskussion af andra frågor än den, som nu föreligger.

Jag skall med några ord, hoppas jag, öfvertyga Kammaren om att här i detta betänkande hvarken är fråga om inrymmande åt stämpelskatten af någon annan plats i vårt skattesystem, än den hittills intagit, eller om något det minsta samband med de stora frågorna.

Stämpelskatten har två sins emellan helt olika uppgifter och är därför af två helt skilda slag. Det ena är den *fiskaliska* stämpelskatten, som upptages för att fylla statskassans allmänna behof af inkomster. Den andra arten af stämpelskatt åter är af annan natur, ehuru den med den förra har den yttre formen gemensam; den uppbares nemligen på samma sätt. Den anses heller icke såsom stämpel i åt

*Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)*

skilliga främmande länder utan har namnet »Gebühr», d. v. s. en afgift, som den enskilde betalar till statens myndigheter för en af dem lemnad prestation. Det är en form, som är mycket gammal hos oss, som existerar i alla länder och mot hvars lämplighet jag icke hört någon anmärkning framställas. I våra hittills gällande stämpelförfattningar har denna art af stämpelskatt intagit en ganska framstående plats, men den ringa del, hvarmed hela stämpelafgiften ingår i vår budget, visar till fullo, att någon synnerlig fiskalisk betydelse har stämpelskatten icke haft. Man må nu hysa hvilken åsigt som helst om stämpelskattens betydelse i skattesystemet, men med den nu förevarande punkten har denna fråga icke något att skaffa.

Den del af stämpelförfattningen, på hvilken jag nyss häntydde och som afhandlar den stämpelskatt, som utgör ersättning för de prestationer, man påkallar af det allmännas organ, har under årens lopp kommit att blifva försatt i ett särdeles otillfredsställande skick. Riksdagen har därför också ingått till Kongl. Maj:t med begäran om en omarbetning af densamma i syfte att få den mera öfverskådligt uppställd och lättare tillämplig och derjemte i syfte att få de särskilda skattesatserna bragta i ett mera följdriktigt förhållande till hvarandra. I sammanhang med denna revision af stämpelförfattningen var det alldeles naturligt, att en afrundning af skattebeloppen måste ega rum för att icke stämpeltariffen skulle belamras med en massa brutna tal. Vidare var det gifvet, att, när det gälde att företaga en sådan revision, måste man också se till, huruvida icke en eller annan stämpelafgift, som sedan årtionden tillbaka kvarstått vid ett visst belopp, tärvade någon liten förhöjning, ty håller man fast dervid, att här är fråga om att lemna betalning för en prestation, så är det ju klart, att, då värdet af en prestation under årens lopp har stigit, i ty att staten nu mera måste betala mera för underhåll af statsmaskineriet och dess särskilda organ, det icke ligger något obilligt i att den enskilde också får betala mer för de prestationer, han af statens organ påkallar; och det förhåller sig verkligen så med åtskilliga nu gällande stämpelafgifter, att de kvarstått vid oförändradt belopp ända sedan till och med början af detta århundrade.

Jag vill icke nu, då Kamraren beslutit att punktvis diskutera detta betänkande, sysselsätta mig med att — huru frestande det än kunde vara — bemöta den af en ärad talare gjorda framställningen beträffande betydelsen af åtskilliga af de handlingar angående sjöfarten, som han vidrörde, utan vill inskränka mig till att tala om det slags handlingar, hvarom den nu föredragna punkten handlar, nemligen befälhafvarebref.

Det har redan blifvit upplyst, att denna handling förut kostat 4 kronor 50 öre, och den Kongl. propositionen innehåller nu det genomgripande förslaget, att detta belopp skulle afrundas till 5 kronor. Jag kan icke föreställa mig, att, då man företager sig en revision af stämpelförfattningen, man kan anse den omständigheten, att ett siffertal afrundas till närmast högre siffra, böra bedömas från den vidt omfattande synpunkt, hvarur frågan här blifvit betraktad. Hvad betydelsen af dessa bref beträffar, så är den dock icke så ringa, som här påstås. Det är nemligen denna handling, som fordras för att styrka

behörigheten att anställas såsom befälhafvare. Det är icke nog med att hafva intyg från en navigationsskola öfver aflagd examen, det fordras också åtskilliga andra kvalifikationer, såsom att hafva tjenstgjort till sjös en viss tid, att hafva uppnått en viss ålder, att ega god frejd o. s. v. Först efter pröfning af samtliga dessa kvalifikationer utfärdar Kommerskollegium dessa befälhafvarebref. Nu veta herrarne, att när man vänder sig till någon myndighet för att få dess resolution eller yttrande i någon angelägenhet, så får man betala stämpelafgift, ty någon lösen ifrågakommer icke i detta fall, utan afgiften utgår helt och hållet i form af stempel och tillfaller följaktligen statsverket. Den pröfning, som föregår meddelandet af befälhafvarebref, tillkommer Kommerskollegium. I allmänhet kosta Kommerskollegii resolutioner 10 kronor för första arket. Det är ju således en fördel för dessa personer att de slippa betala vanlig resolutionslösen och i stället få erlägga halfva beloppet. Här har man nu lyckats plocka ut åtskilliga handlingar rörande sjöfarten och förmenar att man vill betunga den svenska sjöfarten med höga afgifter. Förhållandet är emellertid helt enkelt det, att med afseende på sjöfarten hafva de handlingar, som angå den, råkat få skilda namn, och därför upptager stämpelförfattningen åtskilliga rubriker, som röra sjöfarten, men såsom jag nyss nämnde skulle rubrikens uteslutande i detta fall endast hafva till följd, att denna handling likställdes med andra resolutioner och blefve dyrare. Andra samhällsmedlemmar få nog också betala stempel för de expeditioner, de utlösa hos embetsmyndigheter; men deras expeditioner hafva i allmänhet icke särskilda namn, utan inbegripas under de mera generella rubrikerna *protokoll, resolution, bevis* etc. Jag tror därför icke, att det är skäl att gifva denna fråga så stora dimensioner. Jag försäkrar herrarne, att vid behandling af den del af stämpelförfattningen, som handlar om hvad jag skulle vilja kalla »Gebühr» eller ersättning af enskilda för myndigheters prestationer till deras förmån, har jag, oaktadt det intresse för stämpelskattens utveckling, som jag med nöje erkänner att jag hyser, icke haft någon tanke på att med den delen af stämpelskatten vinna något fiskaliskt syftemål, och, så vidt på mig ankommit, hade förslaget i den delen framkommit i samma skick som nu, äfven om några s. k. stora frågor icke hade förelegat till Riksdagens pröfning.

Af en talare har blifvit erinradt, att sammanlagda beloppet af de ökade utgifter, som i följd af samtliga förhöjningar i denna tariff skulle drabba sjöfarten, skulle komma att gå till 15—20,000 kronor. Jag vill icke närmare ingå på någon granskning af denna beräkning utan antager, att siffran är riktig, men då jag icke vill yttra mig om de andra handlingarna, förr än de punkter, i hvilka de afhandlas, blifva inför Kammaren föredragna, så vill jag icke heller yttra mig, huruvida denna förhöjning, med afseende på den väsentligen förändrade beskaffenhet och betydelse vissa af de sjöfarten rörande handlingar nu ega mot förr, är af någon afsevärd betydelse.

Då jag sade, att jag i fråga om denna del af stämpelskatten icke haft någon tanke på ökade inkomster för statskassan, så fordras kanske att jag gör ett medgifvande. Det fins nemligen en enda artikel,

Stempel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

Stämpel till
befälhafvare-
bref.
(Forts.)

der tanken på en höjning af statsinkomsterna verkligen sväfvat för mig, det är mutsedlar och hvilostandsresolutioner.

Der ansåg jag mig böra tillstyrka ett accepterande af skattekomiténs förslag, som innebar en betydlig förhöjning, men deremot får jag säga, att jag hyser ganska stor tvekan, huruvida man bör gå så långt som Bevillnings-Utskottet har gjort i sitt förslag. Bevillnings-Utskottet har, såsom herrarne känna, i högst väsentlig mån stegrat skatten på hvilostandsresolutioner, men jag lemnar derhän, huruvida statskassans intresse kräfver att man med en så högst betydlig afgift belägger handlingar för en viss närings idkare.

Samme talare ville icke öka afgifterna på myndigheters expeditioner, innan det vore utredt, att staten hade behof af förökade inkomster, men en dylik utredning synes mig alldeles obehöfelig. Staten har nemligen ostridigt behof af medel för att betala statsförvaltningens organ. Staten finner därför lämpligt — och så sker öfver allt — att uttaga bidrag till deras aföning af den allmänhet, som anlitar dessa myndigheter. Nu är det gifvet, att dessa bidrag i allt fall blifva en obetydlighet i jemförelse med hvad rättsväsendet och statsförvaltningen kosta. Men om dessa bidrag skulle blifva ökade med ett eller annat tusende, så är ju detta en fördel. Derigenom minskas endast statens kostnader för detta ändamål och staten har tillräckligt med andra behof att sörja för än att underhålla det egentliga statsförvaltningsmaskineriet.

Det är dessa allmänna synpunkter, som jag icke kunnat underlåta att beröra vid den första punkten, som nu är föredragen, och med afseende på den särskilda beskaffenheten af de handlingar, som nu äro i fråga, har jag ansett mig böra erinra om, att det här helt enkelt gäller en afrundning af beloppet från 4 kronor 50 öre till 5 kronor.

Herr Olsson, Peter: Länge skall jag icke upptaga Kammarrens tid. Jag vill blott säga några ord angående sjöfarten, då jag möjligen har någon kännedom om denna rörelse.

Jag tror, att då man ifrar för lättande af sjöfartens ställning, man arbetar på en rättvis, billig och för landets utveckling särdeles vigtig rörelse. Och just vårt läge och våra förhållanden i öfrigt lämpa sig särdeles väl för sjöfarten, och jag är fullt öfvertygad om att i samma mån, man kommer till insigt derom, skall man ock medgifva, att detta är en industri, som förtjenar särskild uppmärksamhet. Men då här nu klagats så mycket öfver att man vill tynga på sjöfarten medelst den afgift, som är bestämd i förevarande punkt, fruktar jag att — jag ber om ursäkt, att jag säger det — man skjuter något öfver målet. Vill man verkligen förebrå regeringen för en hög beskattning och för en tunga på sjöfarten, måste man icke då borde begagna sig af andra skatteföreskrifter eller andra skatter, som möjligen framdeles kunna förekomma i detta betänkande. Vill man nemligen vara rättvis, bör man väl erkänna, att då regeringen föreslagit att t. ex. lastpenningarne skola minskas med 200,000 kronor och ökningen af de ifrågasvarande afgifterna utgör 20,000 kronor, man icke kan på fullt allvar säga, att dessa ökade afgifter, som föreslagits, gå ut på att trycka på sjöfarten. Jag tycker, att man icke är alldeles konsekvent och icke ser saken opartiskt, om man gör ett sådant påstående.

Vidare vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att, enligt min åsigt, det visserligen är sant, att hvarje afgift, som pålagges vare sig den enskilde eller fartyg eller last, som berör sjöfarten, blir en ökad utgift för denna, men jag måste ändå erkänna, att jag icke riktigt kan få klart för mig, att om en befälhafvare betalar 4 kronor 50 öre eller 5 kronor, denna omständighet spelar någon roll i fråga om sjöfarten. Jag kan icke heller deri se, att man griper in i något principssystem, som icke förut varit tillämpadt och det i snart sagdt alla länder.

Under sådana förhållanden tror jag, att just denna bevisföring, af hvilken man vill begagna sig för att ådagalägga af hvilken vikt sjöfarten är, förlorar sin betydelse, då man nemligen skjuter sina pilar mot ett sådant mål som den förevarande punkten. Jag önskar åt sjöfarten all möjlig framgång, och att man allt mera måtte komma till insigt om, att detta är en näring, som passar för vårt folk och vårt land, men jag tror icke, att det för denna sjöfart har någon betydelse, om detta förslag bifalles, eller att detta inverkar det ringaste på sjöfartens utveckling.

Herr Wallenberg: Jag har misstagit mig med afseende på hvad som nu utgår och uppgaf därför, att detta var 4 kronor, under det den nuvarande afgiften är 4 kronor 50 öre. Lönen utgör visserligen endast 3 kronor, men dertill kommer något som kallas stämpel på inlaga, 50 öre, och så sigillpenningar 50 öre. På det viset blir det 4 kronor 50 öre, och således mera än 4 kronor; och som jag för min del icke vågat begära någon nedsättning, utan endast att få behålla qvar det som nu är, vill jag i denna punkt vara med om denna afrundning *uppåt*, ehuru jag icke kan fatta, hvarför afrundningen just skall ske den vägen. Denna teori om »gebühr», som Herr Finansministern uppstälde, uppkom på en tid, då icke alla betalade skatt under så många former som nu.

Om jag nu medgifver, att 5 kronor må i denna punkt fastställas, så hyser jag den förhoppning, att, då man kommer till styrmännen, man der gör en nedsättning till 4 kronor. Någon skilnad bör det väl vara, och icke behöfver kronan förtjena 50 öre äfven på dem. »Afrundningarne» behöfva ju icke heller alltid gå *»uppåt»*.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande rubrik blifvit yrkadt dels godkännande af Utskottets förslag, dels, af Herr Wallenberg, godkännande af samma förslag med den ändring, att stämpelafgiften bestämdes till 4 kronor, dels, af Herr *Stjernspetz*, att stämpelafgiften måtte nedsättas till 3 kronor, men Utskottets förslag i öfrigt godkännas, dels slutligen att ifrågavaranda rubrik skulle till Utskottet återförvisas.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af Utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Rubrikerna Besigtning — Bevis, vederhäftighets-, som tecknas å företedd förbindelse.

Godkändes.

Stämpel till
bevis på an-
mälan om tid-
nings utgif-
vande.

Rubriken *Bevis, af Chefen för Justitiedepartementet på annälan om tidnings utgifvande.*

Herr Statsrådet Themptander: Det är med synnerlig tillfredsställelse jag har att erkänna den välvilliga behandling, som Bevillnings-Utskottet egnat den Kongl. propositionen i de delar, som beröras i detta utlåtande. Här är emellertid en af de få punkter, beträffande hvilka Utskottet har ifrågasatt en mera betydlig afvikelse från Kongl. Maj:ts förslag, i det Utskottet föreslagit bibehållande af den nu varande afgiften, 5 kronor, under det Kongl. Maj:t föreslagit dess höjande till 25 kronor.

Jag torde med hänsyn till hvad jag nyss sagt om att hela denna del af stämpelförfattningen icke äsyftar något annat än att bereda ersättning för en prestation, som påkallas af en myndighet, erinra att det är helt naturligt, att man vid afvägande af dylika stämpelsatser, eftersom de skola utgå med olika belopp för olika handlingar och vissa handlingar äro från stämpel aldeles befriade, tager hänsyn till den större eller mindre betydelse, som den handling, som utlöses, eger för den, hvilken skall utgöra stämpeln. I det afseendet har visserligen Bevillnings-Utskottet framhållit att detta s. k. tillståndsbevis — jag begagnar denna benämning, ehuru den är vanlig, om än icke fullt exakt — icke kan anses medföra någon egentlig förmån. Härutinnan vågar jag dock vara af en annan åsigt än Bevillnings-Utskottet. Den periodiska pressens alster ega, efter min tanke, ganska stora förmåner såsom sådana. Jag talar nu icke om tillståndsbevisets betydelse efter vår tryckfrihetslag, utan om den förmån våra tidningar åtnjuta genom den betydliga portonedläggning, som tillkommer dem, då de befördras genom postverket. Denna nedsättning är högst betydlig icke endast i jämförelse med afgiften för vanliga bref, utan äfven i förhållande till afgiften för andra bokpressens alster.

Det är vidare att märka, att postverket hos oss iklädt sig helt särskilda förbindelser gent emot tidningspressen, till hvilka motsvarighet icke finnes åtminstone i vissa andra länder. Postverket uppträder nemligen såsom ett slags kommissionär för tidningsutgifvarne. Man får hos postverket prenumerera på tidningar, och postverket uppbär prenumerationsmedlen, och redovisar dem derpå till utgifvarne af tidningarne. Detta är en anordning, som för tidningarne ju måste innebära en högst väsentlig förmån.

Med hänsyn till dessa förmåner verkar denna jämförelsevis obetydliga stämpel, som är lagd på en handling, som hvarje utgifvare blott *en gång* behöfver skaffa sig, ingalunda betungande. Jag tror sålunda icke, att denna stämpelsats är för högt tilltagen. Jag ber vidare få säga, att, då Utskottet anser denna förhöjda afgift kunna vara kämbär för s. k. »*tillfälliga småtidningar*», detta uttryck förefaller mig något besynnerligt. Hvad som menas med »*småtidningar*», kan jag fatta, men hvad en »*tillfällig småtidning*» är, har jag icke rätt förstått. Tidningar kunna visserligen blifva tillfälliga till följd af allmänhetens bristande uppmuntran, men jag tror, att denna tillfällighet får tillskrifvas helt andra omständigheter än att tillståndsbeviset beläggas med några kronors högre stämpel.

Dessa skäl hafva varit bestämmande för Kongl. Maj:ts förslag, och jag har velat framställa dem till Kammarens pröfning.

Stämpel till bevis på anmälan om tidnings utgifvande.
(Forts.)

Herr Wallenberg: Det, som Herr Chefen för Finansdepartementet behagat anföra, har ur logisk synpunkt ett visst tycke med den satsen, att man, därför att inkomstskatten icke af en och annan utgår i tillräckligt belopp, skall söka komma åt rörelsen medelst stämplingsskatt.

Om här nu finnes någon lättnad, i fråga om tidningars befordran med posten, som är otillbörlig, är väl intet naturligare än att höja afgifterna för dylik befordran. *Der* skall ändringen ske; men att belägga bevis för utgifvande af tidning med en förhöjd stämpel af 25 kronor, därför att postverket betjenar *allmänheten* med tidningens distribution, derom kan jag icke vara med. Dessa båda saker ega nemligen icke någon gemenskap med hvarandra. Dessutom vill jag betona, att det icke är tidningarne ensamt, utan äfven allmänheten, som har nytta af det nuvarande befordringssättet. Väl vore om regeringen behagade utarbета förslag till tidsenliga förbättringar i tryckfrihetslagen; detta är en mycket angelägnare fråga, ehuru den nu icke är på tapeten.

En hög stämpelafgift på ett s. k. tillståndsbetis, som i sjelfva verket icke är annat än en anmälningssedel, synes mig vara ett i förväg lagdt hinder mot periodiska skrifers utgifvande, hvilken åtgärd tryckfrihetslagen ogillar. Jag anser således, att Bevillnings-Utskottet rätteligen förfarit att icke tillstyrka Kongl. Maj:ts förslag om denna stämpelafgifts förhöjande till 25 kronor, utan tillstyrkt att behålla densamma vid 5 kronor, hvilket är mer än tillräckligt för den handlingen.

Herr Reutersvärd: Då Herr Chefen för Finansdepartementet yttrat sig och framhållit de skäl, som inverkat på frågan, får jag med stöd deraf yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag och afslag på Utskottets hemställan.

Efter jag har ordet, vill jag något yttra mig om författningen i dess allmänlighet; men först vill jag förklara, att för den händelse icke så väl Kongl. Maj:t som Utskottet i allmänhet funnit skäl att i de flesta fall högst betydligt höja stämpelskatten, skulle jag för min del icke velat vara med om någon förhöjning i detta speciella fall. Då emellertid bevis af Chefen för Justitiedepartementet erfordras för ifrågavarande fall och stämpelskatten erlægges en gång för alla samt då ifrågavarande bevis i allmänhet bereder innehafvaren ekonomisk vinst, så anser jag att den af Kongl. Maj:t här föreslagna stämpeln af 25 kronor har fullt ut lika goda skäl för sig som mången annan.

Beträffande min åsigt om stämpelförfattningen i sin allmänhet får jag bekänna, att jag icke är någon beundrare af detta skattesystem af det naturliga skäl, att jag knappt kan tänka mig någon grund för beskattning, som blifver godtyckligare än denna. Det kan bero på en riksdags majoritet att så godtyckligt handskas med denna författning, att den snart sagdt kan omöjliggöra vissa grenar af vår industri och handel. I den underdåniga skrifvelse, som Riksdagen till Kongl. Maj:t aflät den 14 Maj 1880, begärde Riksdagen att en *revision* af

*Stämpel till
bevis på an-
mälan om tid-
nings utgif-
rande.*
(Forts.)

stämpelpapperförordningen skulle genom Kongl. Maj:ts försorg vidtagas, och förslag till ny författning framläggas för Riksdagen; men så vidt jag kan finna, har Riksdagen icke begärt att få ett förslag till skatteförhöjningar. I några fall har visserligen den gamla stämpelskatten blifvit oförändrat bibehållen, men i andra fall något och i många högst betydligt förhöjd; hvarförutom tillkommit en mängd nya skatteföremål, hvarom vi komma i tillfälle att yttra oss, när, om jag så må kalla det, supplementet till det nu föreliggande betänkandet kommer före. Detta supplement är nu hvilande på Bevillnings-Utskottets bord och kommer att Riksdagen föreläggas, när de så kallade stora frågorna blifvit behandlade. Deri afses att nya föremål och enskilda transaktioner man och man emellan skola beläggas med betydliga och för den allmänna rörelsen högst betungande stämpelskatter.

Det skäl, som föresväfvade Riksdagen, när den hos Kongl. Maj:ten anhöll om revision af författningen, var, att den nu gällande genom sin otydlighet i uppställningen var svår att tillämpa och efterleva. Hufvudändamålet att få reda i författningen har genom den i ämnet aflåtna Kongl. propositionen fullständigt vunnits; men deremot fruktar jag, att de föreslagna skatteförhöjningarne icke skola finna samma välvilliga erkännande från dem det drabbar. Det är väl möjligt, att en stark regering och en stark majoritet lägger föga eller ingen vikt vid hvad den eller de samhällsklasser tänka, i detta afseende, men att framkalla oro och fruktan för att våra skatter i alla riktningar skola stegras, anser jag icke vara någon lycka för den nuvarande situationen.

När regeringen eller rättare sagt Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet företog en så vidt omfattande revision af stämpelpapperförordningen, har det hos mig väckt förvåning att icke en mängd oegentliga beskattningsföremål blifvit i författningsförslaget uteslutna. Jag menar sådana föremål, som äro af den beskaffenhet att icke i nämnvärd mån tillföra statsverket inkomster, liksom de icke heller i och för sig medföra ekonomiska eller inkomstbringande fördelar i något afseende. Man har således icke någon positiv grund att ställa sig på, utan endast lemna tillfälle för den ena samhällsklassen att beskatta den andra efter godtycke. Det har också visat sig af de beslut, Medkammaren redan fattat, att denna förordning så litet berör dess intressen, att den utan motstånd från dess sida derstädes gått igenom.

Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet har i sitt anförande till statsrådsprotokollet yttrat, att stämpelskatten är af stor betydelse för jemnvidten i skattesystemet samt att den verkar såsom ett komplement till inkomstskatten. Jag vill icke bestrida, att han icke till en viss grad har rätt i detta påstående; men jag vågar deremot påstå, att på det sätt stämpelskatten i nu föreliggande förordning blifvit föreslagen, denna hans sats i många fall icke är tillämplig.

Hvad den förevarande frågan beträffar, vidhåller jag hvad jag nyss tog mig friheten föreslå, nemligen att Kammaren ville, med afslag å Utskottets hemställan, bifalla Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Forssell, Hans: Då Utskottet vid behandlingen af Kongl. Maj:ts proposition mötte den föreslagna förhöjningen i nu förevarande

passus, fann det såsom motiv härför af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet anfördt, att, med hänsyn till vigten af ifrågavarande bevis och värdet af de dermed förbundna rättigheter, stämpelafgiften för desamma lämpligen borde ökas. Utskottet uttolkade då Herr Statsrådets yttrande sålunda, att, enär dylika handlingar vore att likställa med öfriga resolutioner från Kongl. Maj:ts kansli, borde afgiften derefter i någon mån lämpas. Men Utskottet hade en annan uppfattning just i fråga om denna analogi. Man kunde icke erkänna, att ett tillståndsbevis, som måste utlemnas utan rätt för Kongl. Maj:t till vidare pröfning än af vissa formella föreskrifters uppfyllande, kunde likställas med öfriga resolutioner. Utskottet ansåg, att en sådan handling borde närmast jemföras med ett vanligt »tillståndsbevis» eller med »bevis rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke». Den särskilda näringsgren, som här är i fråga, är fullt så fri som någon annan. De formaliteter, som skola uppfyllas för vinnande af rätt att detsamma utöfva, äro ej strängare än de, som fordras för hvarje annat yrke. Dess frihet är endast mera garanterad än någon annan näringsgren, enär den eger grundlagshelgd. Då nu så är förhållandet, ansåg Utskottet, att stämpelafgiften för ifrågavarande bevis icke borde sättas väsentligen högre än för bevis om rättighet att utöfva annan näring eller yrke, samt att den enda förändring, som här kunde ifrågakomma, vore den, som motiverades af anmälningens verkställande hos en så hög myndighet. Detta var den hufvudsakliga orsaken, hvarför Utskottet ansåg det af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet vara för högt och sålunda icke böra af Riksdagen antagas.

Nu har Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet upplyst derom, att han vid nedskrifvandet af ofvanberörda ord hufvudsakligen afsåg den med utgifvande af tidningar förenade förmån att få desamma befordrade med posten. För min del får jag säga att, om 25 kronor skola anses vara en equivalent för denna rättighet, synes mig beloppet vara temligen godtyckligt valdt. Förmånen att få befordra tidningar med posten till nedsatt pris kan vara ofantligt mycket värd för en tidning, som har en upplaga af 10,000 eller 20,000 exemplar, men oändligt litet för en tidning eller tidskrift i vårt land, hvilken sprides med posten i kanske 100 exemplar, och är alldeles *ingen* för de många tidskrifter eller tidningar, som *alldeles* icke spridas med posten. Jag kan därför ej yrka annat än bifall till Utskottets förslag.

Friherre Klinckowström: Jag erkänner villigt, att jag är en försvaret af Utskottets förslag i denna punkt. Jag finner nemligen, att den tillökning i stämpelafgift för bevis om anmälan om utgifvande af en periodisk skrift, som Kongl. Maj:t föreslagit, är både orättvis och obehöflig. Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet lät, när vi för en liten stund sedan talade om befälhafvarebref, förstå, att det vore en afrundning af dessa och flera andra afgifter, som vore ifrågasatt, men jag hoppas att han icke vill bibehålla den åsigten här, der det är fråga om en »afrundning» från 5 till 25 kronor. Det kan verkligen sättas i fråga, huruvida icke hvarje stämpelafgift på bevis angående anmälan om utgifvande af periodisk skrift är stridande mot 86 § Regeringsformen, hvilken säger, såsom herrarne litet hvar torde

Stämpel till bevis på anmälan om tidnings utgifvande.
(Forts.)

*Stämpel till
beris på an-
mälan om tid-
nings utgif-
rande.*

(Forts.)

känna, att »med tryckfrihet förstås hvarje svensk mans rättighet att, utan några af den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgifva skrifter» etc. Säkert är att om man ökar nu ifrågavarande afgift, kan den för åtskilliga utgifvare af periodiska skrifter blifva en högst betydlig utgift. De stora tidningarne, i synnerhet de som dagligen utkomma, träffas mycket mindre, ja, högst obetydligt deraf, ty sådana tidningars utgifvare kunna ofta fortsätta sin verksamhet 10, 20, kanske 30 år och behöfva blott en gång för alla betala sitt anmälningsbevis. För dem är det endast en småsak. Men — såsom Utskottet i motiven dertill, att den förut bestämda afgiften, enligt dess åsigt, icke borde ökas, anført — det finnes en mängd periodiska tidningar och skrifter, som med afseende å sin läsekrets icke äga en så betydande omfattning. De röra förhållanden och saker, som enligt sin natur icke kunna tillvinna sig en större läsekrets; och dessa träffas ganska kämbart af den tillökning i afgiften för anmälningsbeviset, som här är föreslagen.

Det var en klass af sådana skrifter, som Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet förklarade sig icke känna till, eller förstå, hvilka de voro, nemligen de af Utskottet omnämnda tillfälliga småtidningarna. Ja, jag skall verkligen hafva den äran att kunna förklara för Herr Statsrådet, hvad dermed förstås, åtminstone i hvad som rörer tullagstiftningen. Kammarens ledamöter torde icke kunna vara obekanta dermed, att under föregående riksdag härstädes hvar åttonde dag utkom och utdelades gratis inom Kammaren ett tidningsblad, rörande de tullprinciper, som hystes af en stor del af Kammaren och en stor del af landet, nemligen den tullpolitik, som var i motsats mot frihandelspolitiken. Det var ett så beskaffadt tillfälligt tidningsföretag, som då egde rum. Före den tiden utgafs en tidskrift i samma syfte, som nu också upphört. Äfven den var en sådan tillfällig tidskrift.

Min öfvertygelse är, att för hvarje land är en fri och oberoende samt fosterländskt sinnad press en af de dyrbaraste klenoder, ett fritt folk har att värda och bevara. Och jag tror att, om man låter onödiga och orättvisa band läggas på en dylik press, handlar man illa, och det folk, som tillåter sådant, skall snart eller sent erfara de menliga följderna deraf. När man talar om att lättade kommunikationer och mindre postporton skulle vara en så ofantligt stor fördel för den periodiska pressen, måste man jemväl besinna, att det derjemte är en ganska stor fördel för den läsande allmänheten, hvilken — Gud ske lof — numera icke kan undvara den periodiska pressens alster. Det kan tyckas besynnerligt att jag, som i många hänseenden såsom offentlig person blifvit ganska illa tilltygad af den periodiska pressen, nu tager det fria ordets försvar så obetingadt som skett. Men jag tror, såsom jag nyss nämnde, denna press vara en så stor välgerning, att den gerna för mig kan få fortsätta med sina ohemula utlätelser och åtgöranden angående min offentliga verksamhet.

På grund af hvad jag nu nämnt får jag obetingadt och varmt sluta mig till det förslag, som Utskottet i denna punkt framställt, och hvartill jag anhåller, att Kammaren måtte lemna sitt bifall.

Herr Bennich: Inom Utskottet voro rådande två olika meningar angående denna fråga, likasom angående många andra. Jag slöt mig till den meningen, som ville Kongl. Maj:ts förslag, men förlorade vid den gemensamma voteringen. Mina skäl voro desamma, som antyddes af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, nemligen den lättnad och fördel, som den den periodiska pressen har på det allmännas bekostnad. I likhet med den siste ärade talaren, sätter jag högt värde på en fri, själfständig och hederlig press; men det är ju icke andra än hederliga handlingar vi göra till föremål för beskattning, åtminstone förutsätta vi, att hvar och en, som drifver en verksamhet, dervid handlar både hederligt och gagnande, hvilket dock icke hindrar oss att pålägga afgifter för drifvandet af denna verksamhet. Så föreslår Utskottet t. ex., att burbref skola beläggas med afgift af ända till 20 kronor. Jag är förvissad derom, att burbref medföra oändligt mycket mindre fördel för dem, som därför erlægga denna afgift, än rättigheten att få sina alster forskaffade för ringa kostnad med posten medför för utgifvaren af en periodisk skrift. Icke desto mindre läser Kammarern icke underlåta att belägga burbref med en afgift kanske af 50 kronor, såsom Kongl. Maj:ts föreslagit, eller 20 kronor, såsom Utskottet föreslår. Om nu den, som i öfrigt vill förskaffa sig föreskrifven handling för utöfvande af sin nyttiga, hederliga och gagnande verksamhet, nödgas derför betala en stämpelafgift till statskassan, icke är det då obilligt, att den, som vill utgifva en periodisk skrift, äfven får erlægga en afgift till statskassan. Frågan är hvilken siffra, som skall vara den lämpligaste, och bestämmandet deraf måste utan tvifvel alltid blifva i viss mån godtyckligt. Men då jag tror, att man, vid jämförelse mellan de fördelar, som den periodiska pressen åtnjuter, och de fördelar, som åtnjutas af öfriga industriella företag, den afgift, som af Kongl. Maj:ts föreslagits, ingalunda ställer sig till nackdel för utgifvaren af periodisk skrift, kan jag icke annat än här fullfölja samma mening, som jag inom Utskottet förfäktat, nemligen att afgiften måtte bestämmas till 25 kronor.

Stämpel till bevis på anmälan om tidnings utgifvande.
(Forts.)

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag vill vara mycket kort, men jag vill nämna att det alldeles icke är första gången som det ifrågakommit att lägga stämpelafgift å tidningar och tidskrifter, för att derigenom i någon mån ersätta portokostnaden. I många år har en sådan stämpelafgift funnits, men åter blifvit afskaffad, bland annat af det goda skäl, att den träffar så ojemnt. Det finnes ju en mängd tidningar, som hufvudsakligen säljas på den plats, der de utgifvas, och några, som kanske icke sända ens ett enda blad med posten. Om postafgiften är för liten, så låtom oss höja den; men icke synes det vara lämpligt att lägga en stämpel-skatt af 25 kronor på den, som vill utgifva en tidning, derför att statsverket för allmänhetens skull nedsatt postafgifterna, emedan allmänheten har nytta af att få tidningarna till sig afsända. Jag anhaller om bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af rubriken med den af Utskottet föreslagna stämpel-

Stämpel till bevis på anmälan om tidnings utgifvande.
(Forts.)

afgift 5 kronor och sedan derpå att stämpelafgiften till ifrågavarande bevis skulle bestämmas till 25 kronor med godkännande i öfrigt af Utskottets förslag, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse den senare propositionen besvarad med öfvervägande ja.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en ömröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner den i 3 § af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Bevis, af Chefen för Justitiedepartementet på anmälan om tidnings utgifvande*, med den af Utskottet föreslagna stämpelafgift 5 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bestämmas stämpelafgiften till 25 kronor, men godkännes i öfrigt Utskottets ifrågavarande förslag.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 27;
Nej — 54.

Rubriken Bevis, rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke.

Godkändes.

Rubriken Bevis, af landtmätare.

Stämpel till bevis af landtmätare och justerare.

Herr Bennich: På det att vi må undgå gemensam ömröstning angående en temligen obetydlig sak, ber jag att få hemställa till Kamraren, huruvida icke Kamraren ville, i öfverensstämmelse med Andra Kamrarens i sådant afseende fattade beslut, efter ordet »landtmätare» tillägga orden »och justerare», för ernående af likhet i båda Kamrarnes beslut.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och rubriken godkändes med den ändring, att näst efter ordet »landtmätare» tillades »och justerare».

Rubrikerna Bevis om uppvisning af pass — Bevis, annat.

Godkändes.

Den fortsatta föredragningen af förevarande betänkande uppsköts till ett annat sammanträde.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets utlåtande N:o 41, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition angående låneunderstöd för odling af sanka trakter m. m., dels ock enskilda motioner i samma ämne.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle uppföras främst Lag-Utskottets utlåtande N:o 39 och derefter öfriga denna dag första gången bordlagda ärenden.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammarern åtskildes klockan 10 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
